

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 6.— Kr. za inosestevstvo 15.20 Lr
 EKSKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kraljevine Italije in inosestevstva ima
 UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
 Računi pri poštno čekovnem zavodu: Ljubljana št. 10-351
 CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
 estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

La presa di Bir Hacheim

Oltre 2000 prigionieri e 1000 caduti — Ingentissimo bottino — Una puntata di forze blindate inglesi infranta dall'Ariete

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 12 giugno il seguente bollettino di guerra:
 La posizione di Bir Hacheim potentemente organizzata e tenacemente difesa è stata ieri mattina presa d'assalto ed espugnata dalla fanteria motorizzata italiana e tedesca. L'attacco è stato preceduto da violenti concentramenti di artiglieria e appoggiato dall'azione a massa di poderose formazioni aeree. Il numero dei prigionieri supera i 2.000, ingentissimo il bottino che comprende gran numero di cannoni e di mezzi massimi parte intatti. Sul terreno sono stati trovati in breve spazio oltre 1.000 cadaveri nemici. Una modesta aliquota del presidio costituito in prevalenza da ribelli francesi ha cercato scampo nella fuga ma, inseguita e martellata senza tregua dai bombardieri dell'Asse, ha subito ulteriori gravissime perdite in uomini e mezzi.
 Una puntata di forze blindate inglesi a nord di Bir Hacheim veniva infranta dalla

Divisione »Ariete« le cui artiglierie con fuoco di eccezionale efficacia e precisione, aperto alle minime distanze, annullavano l'intervento dei carri nemici che in gran parte rimanevano distrutti.

Sulle retrovie avversarie ha pure agito l'aviazione incendiando o danneggiando in notevole quantità autoblinde e veicoli dei rifornimenti in combattimento la caccia tedesca abbattendo cinque velivoli britannici.

Nel Mediterraneo abbiamo perduto un cacciatorpediniere che è affondato per siluramento nemico. Un'altra unità dello stesso tonnellaggio è stata affondata in seguito all'urto contro una mina vagante. Buona parte degli equipaggi è stata salvata. Le famiglie sono state informate.

Il numero dei morti durante l'incursione nemica su Taranto è salita da 20 a 41. Alcune bombe lanciate questa notte sulla periferia di Taranto non hanno causate né danni né perdite.

Padec Bir el Hakeima

Kljub najsrditejši obrambi so osne čete zavzele to najmočnejšo angleško utrdbo in zajele poleg številnih ujetnikov ogromen vojni plen — Velik strateški pomen te zmage

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je 12. junija objavil naslednje 742. vojno poročilo:

Italijanska in nemška motorizirana pehota je večerj naskočila in zavzela močno utrjeno in vztrajno branjeno postojanko Bir Hakeim. Pred napadom je topništvo kraj silovito sredotočno obstreljevalo, pri čemer so sodelovale močne skupine letal z množstvenimi akcijami. Ujetnikov je nad 2.000. Ogromen je plen, ki obsega veliko število povečini nepoškodovanih topov in drugih potrebščin. Na bojišču so na majhnem prostoru našli 1.000 padlih sovražnikov. Neznan del posadke, v kateri so bili povečini francoski uporniki, se je skušal rešiti z begom, a je utrpel še nadaljnje hude izgube in materialno škodo, ker so ga osni bombniki neprestano zasledovali in napadali.
 Divizija »Ariete« je odbila sunek angle-

ških oklopnih sil severno od Bir Hakeima. Njeno topništvo je z izredno učinkovitostjo in točnim streljanjem iz prav majhne razdalje strlo učinek sovražnih tankov, ki so bili po večini uničeni. Letalstvo je napadalo tudi nasprotno zaledje ter zažgalo in poškodovalo znatno število oklopnih avtomobilov in oskrbovalnih vozil. V borbah z nemškimi letali je bilo sestreljenih 5 britanskih aparatov.

Na Sredozemskem morju smo izgubili eno torpedovko, ki jo je zadel sovražni torped in se je potopila. Druga ladja enake tonaže se je potopila, ker je zadel ob plavajočo mino. Velik del posadke se je rešil. Družine so že obveščene.

Število žrtv o priliki sovražnega letalskega napada na Taranto se je povzpelo od 20 na 41. Nekaj bomb, ki so bile to noč odvržene na okolico Taranta, ni povzročilo ne škode ne žrtv.

je bila tolikega pomena, da jo je sovražnik imenoval kar »puščavski Verdun«. Angleži so bili tako gotovi, da Bir el Hakeim ne more pasti, da je general Ritchie poslal 9. t. m. poslanico četam 8. armade z besedami: Dobro delate! Nadaljujte tako in porazili jih bomo! Tako je poročal londonski radio 9. junija. Istega dne je »Exchange Telegraph« objavil, da je bila bitka za Bir el Hakeim največja, kar jih je bilo v vzhodni puščavi. Dne 10. junija je Fernand Moulliere napisal glede napada oklopnih sil divizije »Ariete«: Bir el Hakeim je postal Verdun v puščavi in trdnjava je pripravljena prestatj nadaljnji hud napad. Dne 11. t. m. so v Londonu priznali, da so sile osi napadle Bir el Hakeim, ki je močnejši kot defenzivna postojanka. »Exchange Telegraph« se je podvilal in povedal, da so bile vse razpoložljive eskadrilje angleškega letalstva zaposlene v bitki za Bir el Hakeim. London je potem, ko je naznanil, da so sile osi, po večini italijanske čete, napadle s severne strani, poudaril, da bi bila zasedba Bir el Hakeima velikega pomena za sovražnika.

»Puščavski Verdun« je padel. Agencija Reuter pa v skladu s svojimi nesramnimi načini propagande brez obotavljanja zatrjuje, da padca Bir el Hakeima nikakor ni smatrati za najvažnejši dogodek glede na izid bitke, ki poteka v Libiji. Radijski komentator Bouden je v svojem komentarju ob 21.30 iz Londona rekel, da se je čutili, kakšno važnost je os pripisala zavzetju Bir el Hakeima. Nemški voditelj zdaj vedo, da se je končala doba velikih zmag in da se je treba zadovoljiti s tako majhnimi in ne pomembnimi uspehi kot v primeru Bir el Hakeima.

Steber angleške obrambe

Bukarešta, 13. junija. s. Zavzetje Bir el Hakeima po italijansko-nemških četah so objavili listi z velikimi črkami. Zavzetje smatrajo vojaški kritiki za najpomembnejšo zmago sil osi. Trdnjava Bir el Hakeim, piše vojaški sodelavec »Cuventula«, je bil strateški ključ položajev levega krila angleških sil. Zavzetje trdnjave bo gotovo imelo svoje posledice na nadaljnji razvoj bitke v Libiji. Poročevalec »Universala« opisuje težko terena, kjer se razvija bitka, in neugodnosti klime ter poudarja, da je bil Bir el Hakeim, ki je zdaj v lasti sil osi, steber, okrog katerega je bil razmeščen obrambni sistem angleške armade v južnem področju marmariške pušave.

„Izhod v nujni sili“

Nemški komentar o najnovejši angleško-sovjetski pogodbi, ki očituje katastrofalni položaj Moskve

Berlin, 13. junija. s. Komentirajoč zavezniško pogodbo med Anglijo in Rusijo je izjavil zastopnik nemškega zunanjega ministrstva med drugim:

Pogodba je »izhod v nujni sili«, ki bolj kot druga dejstva kaže katastrofalni položaj, v kakršnem je Sovjetska zveza s političnega in vojaškega stališča. Sovražni tabor je hotel dogodek odeli v tajnost, a je pri tem le na pol uspel. Navzočnost Molotova v Londonu in Washingtonu ni bila tajnost niti za Rim, niti za Berlin. Gotovo je, da je tudi to prikrivanje imelo očito propagandistični namen, da bi se potem objavila senzacionalna vest, ki naj bi osumnila svet.

Dejansko pogodba ne vsebuje ničesar več kot je bilo določeno v Moskvi s pogodbo dne 12. julija 1941. V sedanjih 20-letnih pogodbah je samo ena točka nova, ki je pravi smisel in razlog cele zadeve. To je člen 5., ki obvezuje obe državi, da po obnovitvi miru ne bosta iskali teritorialnih koristi in se ne bosta vmešavali v notranjo politiko drugih držav. Ta člen je figovno perje, s katerim se je hotela prikriti sramota izdajstva Londona, ki je bilo storjeno v juliju leta 1941., ko so bili osleparjeni evropski narodi. Obveza tega člena pa je odpravljena popolnoma z uvodom, v katerem je rečeno, da pakt sloni na sporazumih iz leta 1941., ki predvidevajo prav svobodno roko boljšeizizmu v Evropi.

Kakor je znano se je v razgovorih med Ribbentropom in Molotovom ob koncu avgusta leta 1939 Moskva obvezala omejiti svoj vpliv v baltičskih državah na gospodarsko področje in se vzdržati kakršnegakoli političnega vpliva. 20 dni kasneje je bila obveza prekršena. Moskva se je tudi obvezala, da ne bo ničesar podzvela proti jugovzhodu Evrope. Kako resno je smatrala to obvezo, je bilo dokazano z zasedbo Besarabije.

V političnem in vojaškem pogledu, je zadržil poluradni zastopnik, je anglosovjetska pogodba nepomembna. Izplača se bavit z njo samo v toliko, da sovražnik spozna, da smo mi spoznali njegovo sleparijo. Mislimo, da ni nikogar v Evropi, ki bi zaupal v odkritosrčnost obvez, katere je prevzela Moskva. Na fronti proti boljševizmu se danes bore vojaški vseh evropskih narodov. Odkar obstoja svet, ni bilo v zgodovini takopopolne krizarske vojne.

Glede takozvane druge fronte na kopnem, ki naj bi nastala v teku tega leta, je

zelo značilno, da ta obveza ni bila uvrščena v besedilo anglo-sovjetske pogodbe, temveč je bila takorekto potisnjena v poročilo iz Washingtona. Mi vemo, da je Molotov v Londonu in Washingtonu grozil z najhujšimi političnimi in vojaškimi posledicami, če ne bi bila angleška pomoč učinkovita. Takozvani tisoč letal pri napadu na Köln je bilo namenjenih Molotovu. Bil naj bi najsrečnejša vest za Stalina, ki je v strahu čakal v Kremlju na uspehe, ki naj bi jih dosegel Molotov. Druga fronta na kopnem je nemogoča. Naši sovražniki so pozabili, da sta potrebna dva za ustvaritev fronte. Pozabili so, da je potreben pristonek Nemčije, ki ne bo nikoli dovolila, da bi nastala druga fronta.

Švicarski listi o pogodbi

Zeneva, 13. jun. s. Vest o zavezniški pogodbi med Anglijo in Rusijo je prekasno dospela, da bi jo utegnili listi komentirati. V zeneških političnih in novinarskih krogih poudarjajo, da ta zveza nikakor ne spreminja sedanjege položaja in da pogoj ustvaritve druge fronte postaja besedna ofenziva in stvar propagande, ki jo London opravlja že nekaj časa. »Gazete de Lausanne« piše, da bo morala Evropa zaradi anglosovjetske pogodbe rešiti glavne probleme, »Tribune de Lausanne« poudarja, da postaja sodelovanje med demokratično Anglijo in komunistično Rusijo čedalje bolj paradoksalno.

Nemško-rumunski gospodarski sporazum

Bukarešta, 13. junija. s. Včeraj je bilo objavljeno sledeče uradno poročilo: V teku zadnjih tednov so bila zaključena gospodarska pogajanja med nemško in rumunsko vlado. Pogajanja so imela namen ojačati gospodarsko sodelovanje za časa vojne in zagotoviti obema državam v okviru možnosti surovine, ki so potrebne v skupni borbi.

Smrtne obsodbe v Monakovu

Monakovo, 12. jun. Posebno sodišče v Monakovu je obsodilo na smrt Jožeta Kohla in Evgena Hanckla, ker sta ponoči na železniški postaji v Monakovu kradla, ter Poljaka Edvarda Vojskeja, ker je hotel posiljevati nemške žene. (Popolo d'Italia.)

Nemško vojno poročilo

Srdite borbe pred Sevastopoljem in pri Harkovu — Sovražni protinapadi zavrnjeni — Uspehi nemških podmornic v Sredozemskem morju

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 12. junija. Nemško vojno poveljništvo je objavilo danes naslednje poročilo:

Pred Sevastopoljem smo s svojimi napadi v hudih borbah proti številnim trdnjavskim napravam pridobili na prostoru. Protinapadi sovražnika so bili z velikimi izgubami zanj zavrnjeni. Letalstvo je nadaljevalo napade na trdnjavske naprave.

Na ostali vzhodni fronti so bile lastne napadalne akcije, ki so vzhodno od Harkova zavzele večji obseg, uspešne.

Na fronti pri Volhovu so se izjalovili sovražniški protinapadi.

V severni Afriki je bilo v bojih za utrdbo Bir-el Hacheim ujetih nad 2000 sovražniških vojakov, po večini pristavev generala de Gaullea. Številni tanki in več sto motornih vozil so bili uničeni ali zaplenjeni. Sovražnik je imel zelo krvave izgube. V vzhodnem Sredozemskem morju so nemške podmornice ob obali Palestine potopile dve trgovski ladji s skupno 4000 br. reg. tonamj in 2 jadralci. Nadaljnja velika trgovska ladja je bila poškodovana s torpedi.

V vojnem poročilu z dne 11. t. m. objavljen napad nemške podmornice na močno zavarovan sovražniški konvoj v vzhodnem delu Sredozemskega morja je dovedel do potopitve še ene transportne ladje s 6000 br. reg. tonamj.

Pri motilnih poletih posameznih angleških bombnikov nad nemško, nizozemsko in belgijsko obalno ozemlje so bila sestreljena tri sovražniškova letala.

Neki pehotni bataljon se je ob podpori maskiranih baterij odlikoval v borbi pred Sevastopoljem s posebnim junaštvom. Višji narednik Steinhart je dosegel na vzhodni fronti svojo 97. letalsko zmago. Pri napadu na sovražniški konvoj v vzhodnem Sredozemskem morju se je posebno odlikovala podmornica pod poveljstvom kapitana poročnika Heilmanna.

Borbe pred Sevastopoljem

Berlin, 13. junija. s. Iz vojaškega vira se doznava, da so nemške čete dosegle nadaljnje uspehe in zavzele zopet ozemlje v teku zadnjih borb v utrjenem pasu Sevastopolja. Sovražnik je izkoristil številne globeli in votline, ki se nahajajo pred trdnjavo in je tam zgradil močne utrdbe ter jih opretil s topovi. Te sovražne položaje je bilo

mogoče uničiti samo z direktnim napadom s topovi in metaki bomb. Zaradi tega potekajo borbe precej počasi in so izredno hude. V pristanišču Sevastopolja so bila zagnana nadaljnja skladišča goriva in municije. Nemški lovci, ki so napadli boljšešve lovce, ki so poizkušali z obupnimi akcijami, so sestrelili štiri sovražna letala.

Nemški bombniki so tudi hudo razdeljali oskrbovalne poti vzhodno od Harkova. Zaseda so bila številna motorna vozila in številni vlaki. Nemški lovci so sestrelili 20 sovražnih letal in pri tem sami izgubili samo 3 letala.

S finskega bojišča

Helsinki, 13. junija. s. Vojno poročilo objavlja, da so finske čete na fronti Karelijeke ožine odbile dva krajevna sovražna napada, ki ju je topništvo z močnim udejstvom pripravlilo. Sovjetom je trenutno uspelo predrti v prednje obrambne naprave Fincev, a so bili od tod kmalu izgnani z izredno hudim protinapadom. Sovjeti so imeli hude izgube. Na avnuški fronti večje delovanje vseh vrst orožja, na obeh straneh. Finsko topništvo je uničilo veliko kolono sovražnega prateža. Sovražni izvidniški oddelki, ki so vdrl v finske črte, so bili popolnoma uničeni pred prednjimi utrjenimi postojankami. V severnem odseku fronte v vzhodni Kareliji so Sovjeti napadli v zaporednih valovih in so bili krvavo odbiti in vrženi nazaj do izhodiščnih postojank. Z drugih odsekov ni poročati nič pomembnega.

Voditelj indijskih nacionalistov v Berlinu

Berlin, 13. junija. s. Snodnjega sprejema, ki ga je priredil šef tiskovnega urada zunanjega ministrstva, se je udeležil tudi voditelj indijskih nacionalistov Bose. Navzoči so bili tudi vsi tuji novinarji, bljavci v Berlinu. Bose je prečital izjavo o najvažnejših točkah svojega političnega, gospodarskega in socialnega programa, s katerim se znova potrjuje vera v bodočnost indijskega naroda, ki bo osvobojen izpod stola angleškega jarma in bo lahko končno neodvisno živl, sodelujoče aktivno s silami trojnega pakta pri ustvarjanju novega reda in pri svetovni gospodarski obnovi. Bose je nato prijazno odgovarjal na razna vprašanja tujih novinarjev.

Kasno priznanje

Buenos Aires, 13. junija. s. Po več kot enem mesecu se je ameriško mornariško ministrstvo v svojem uradnem poročilu odločilo priznati izgubo velike ameriške no-silke letal 33.000 tonske »Lexington«, ki je bila potopljena v bitki na Koralskem morju.

Letalski napad na Čanglo

Tokio, 12. jun. (Domei.) Iz Šanghaja javljajo, da so edince japonskega letalstva včeraj zjutraj silovito napadle mesto Čangšjo v južnem delu pokrajine Hunan. Po doslej znanih podatkih je bila povzročena velika škoda na vojaških objektih.

Prodiranje na Kitajskem

Japonska ofenziva naglo napreduje — Japonske čete zavzemajo mesto za mestom

Tokio, 13. junija. s. Po vesteh s fronte v Čekijangu so se japonske sile, ki napredujejo vzdolž železnice Čekijang-Kijangsi, polastile utrjenega mesta Jušana ter letališča v tem mestu. Jušan je 30 km južno od Kangšana ter je bil sedež glavnega stana 3. področja sovražne vojske.

Tokio, 13. junija. s. S fronte v Kijangsi-ju se doznava, da so japonske sile po zasedbi Kangšana, 35 km zapadno od Fučova in Kijangšaua, ki leži 37 km južnozahodno od Fučova, pospešile svoje napredovanje v zapadni in severni smeri ter prodrle v gorsko področje Vogana ob vzhodni meji Kijangšija.

Tokio, 13. junija. s. Japonske čete, ki so zasedle Linhsien v severnem predelu pokrajine Honan, se naprej prodirajo proti severu ter so razpršile oddelke sovražnih sil.

Tokio, 13. junija. s. Preko Kantona je prispela vest, da je Čangkajšek odredil takojšnjo mobilizacijo vseh moških v Junanu. (Popolo d'Italia.)

Razbite komunistične divizije na Kitajskem

Peking, 12. jun. s. Pohod japonskih sil proti kitajskim komunističnim četam v osrednjem Hopeju se je zaključil z ujetjem

Odmev atentata v italijanski restavraciji

»Il Piccolo di Trieste« piše v svoji četrtkovni številki o atentatu v italijanski restavraciji na Gospodarski cesti v Ljubljani: »Se en podel in zahrbtni atentat, izvršen v obliki, ki jo ima komunizem najraje, kajti dogodil se je na najzgodnejši način, je pretil fašistično kri v Ljubljani. Ta čas, ko se je skupina naših sonarodnjakov okrepčevala pri zajtrku v neki večini po Italijanih obiskovani restavraciji, je vrgel neki morilec tja eksplozivno snov, ki je eksplodirala, čim je padla v notranjost, ter ranila net navzočih oseb.

Podli zločinec si je izbral za predmet svojega zverinskega sovražstva skupino neoboroženih oseb, ki so po končanem delu uživale skromno južino. Osebe, ki so bile v sobi, v katero je padla bomba s ceste skozi šipe, so bile večinoma mladi ljudje, namočeni v fašistični žvezi pri GILL-u in pri Visokem komisariatu; bili pa so zraven tudi mimoidoči in drugi gostje. Morilec je vrgel bombo kar na slepo v izključni želji, da bi storil zlo in pokazal s tem svoje slepo sovražstvo do Italijanov. Žal je bomba ranila nedolžne ljudi, težko zadela nekaj žensk ter razmršila nekaj mladeničev; toda ne ta kri in Bog naj ne dovoli, tudi ne druga, ne bo zaustavila pohoda Italije ne tu in ne drugje.

Slepo sovražstvo morilec se je vrglo z zverinstvom na ljubljanske fašiste, ki so izvrševali v Ljubljani svoje dobrotno poslanstvo in ki so iz tega poslanstva naredili apostolat. Najhuje rane so bile zadane tovarišici Arielli Rea, pokrajinski tajnici Kmečkih gospodinj, eni izmed najbolj govečih in navdušenih hierarhin, tako topla znani v organizacijskih krogih Stanke in Zveze v Trstu.

Gospodinja Rea je prišla v gostilno nekaj trenutkov pred atentatom. Vračala se je z nekega dobrodelnega poslanstva. Sodelovala je namreč pri skupini fašističnih žensk, ki so odšle v vojaško bolnico, da so tam razdeljevale darove ranjenecem. Lani od gospodnje Ree so bili ranjeni častnik GILLA Francesco Villani, odvetnik Bruno Garaldi, trgovec Carlo Zandonati in upraviteljica restavracije Erminia Colombo.

Storjeno dejanje slovenskega komunista označuje določeno voljo teh morilcev, da morijo tudi na slepo, samo da morijo. Kri žena in nedolžnih jim nikakor ne zadržuje roke. Nič ne bo imel pravice prositi, da ne bi kaznen padla z večjo silo, kakor so jo rabili morilci sami.

Bi odgovora ne bo smel biti bolj pazljiv kakor roka, ki je vrgla bombo. Slovinci, ki hote ali nehoče dovoljujejo te atentate, ki iz razlogov, ki jih ne maramo navajati, radevolje s molčanjem sodelujejo, ki v skritih prostorih svojih stanovanj in svojih skupin pomagajo širiti komunizem, ki dovoljujejo mladini, da postopa po kavarnah in po ulicah v brezskrbnem pohajkovanju, ki niso v večini primerov iz vzeli od manjših ali večjih zarot, ljubljanski Slovinci, katerim je Italija rešila življenje in imetje, naj si zapomnijo, da če mi ne potrebujemo posebnih oblik hvaležnosti ali posebnih besed, bodo naši mrtvi in ranjeni maščevani na najstrožji način.

Zapomnijo naj si tudi, da podli in kruti atentatorji ne bodo ustavili toka zgodovine kakor tudi ne naše volje za borbo. Namesto padlih in ranjenih bodo stopile druge skupine Italijanov, pripravljenih zgrabit za puško.

Živahno je na živilskem trgu

Danes je bilo največje povpraševanje po domačih pridelkih — Prve kumare

Ljubljana, 13. junija
Zelo zgodaj je davi oživil živilski trg; ob 7. je bilo že nenavadno živahno. Prispele so tudi že mnoge gospodinj, ne le prodajalci. Prodajalke domačih pridelkov so pa dovažale zelenjavo na trg še nekaj ur pozneje.

Zdi se, da zdaj ni več težje zanimanja gospodinj za blago pri branjevih, kjer seveda tudi precej živahno, temveč na kmečkem zelenjadnem trgu. To je razumljivo, saj je domačih pridelkov vedno več, tudi vrst, ki so jih doslej prodajali le branjevi med uvoženim blagom. Vendar se skrbne gospodinj, ki natančno prouče vselej tržne razmere, pomude tudi delj časa pri branjevih. Tudi danes so ocenjevale uvoženo blago. Slika na mizah branjevev se je spremenila; zdaj je razstavljeno druge vrste blago, razen tistega, ki so ga prodajali prejšnje tržne dni. Med starim blagom je največ čebule. Grah na več, odkar so začeli prodajati domačega na kmečkem zelenjadnem trgu. Tem več je pa zelja in paradižnikov. Zelo živahno povpraševanje je po črešnjah. Davi so bili založni z njimi številni prodajalci, vendar so bile kmalu razprodane. Menda ni šlo nobeno drugo blago bolj v denar.

Zelo živahno je bilo med tržnimi mizami na kmečkem zelenjadnem trgu. Blaga je bilo precej že ob 7. Prevladuje glavna solata, vendar je precej tudi drugih ranih pridelkov. Največje zanimanje je za grah, zlasti, ker ni več uvoženega. Danes ga je bilo pripeljanega na trg mnogo več kakor v sredo, a je šel vendar še bolj v denar. Priznati je treba, da je izvrstno blago. Vse prodajalke so ga lahko takoj razprodale in bi ga še mnogo več, če bi ga imele. Prav zaradi tega je treba pričakovati, da bo prihodnji teden prodajalci precej manj. Saj bodo pridelovalci sprevleli, da je zelo zaželeno blago. Sicer bo pa prihodnje tržne dni tudi že dozorlo mnogo več graha, saj je treba pričakovati, da zdaj prodajajo le še prve pridelke. Kakor kaže, bo letos grah tudi dobro obrodil, razen tega so ga pa pridelovalci, sadili mnogo. Zato smemo upati, da ga ne bo primanjkovalo.

Kakšni umetniki so Trnovčani med zelenjadarji, smo se danes zopet lahko prepoznali na trgu. Ali uganete, kakšna novost je bila davi napredaj med kupi krasnih pridelkov umovskih vrst? Neke pridelovalke je pričela že prve kumare! To je vsekakor rekord svoje vrste. Nič ne ni prehitel in ji seveda tudi ni mogel dages konkurirati. Kumare so zdaj po 15 L kg. Prve črnačice kumare so bile zelo lepe. Posamezne so tehtale do tri četrt kilograma. Zrasle so seveda v topli gredi. Razumljivo

je, da so budile veliko pozornost, bile so pa tudi kmalu razprodane.

Med novostmi moramo vsekakor omeniti tudi cvetačo. Lani je prispela prva domača cvetača mnogo pozneje na trg. Zdaj je je že sorazmerno mnogo in davi jo je prodajalo več prodajalk. Tudi v tem se kaže ugoden vpliv dosejanega toplega vremena. Pridelovalci so pa morali seveda marljivo zalivati, da je solnce izpodbujalo rast povrtnine, ne pa da bi se pridelki pod njegovi žarki posušili. Domačo peso smo omenili že prejšnji tržni dan. Zdaj se gospodinjam ne zdi več posebna novost. Danes je je bilo že dovolj napredaj v primeri s povpraševanjem.

Po vseh teh novostih na trgu smemo soditi, da bo prihodnje tedne še mnogo lepša izbira med domačimi pridelki in da bodo gospodinj lahko izbirale, četudi bodo prišle na trg v poznih tržnih urah.

Jagod je še zelo malo. Tudi borovnic ni mnogo. Danes so jih posamezni prodajalci prodali še mimogrede na trg ali na trgu samem preden so si polskali tržni prostor.

Kurite s koksom!

Ljubljana, 12. junija
Poleg plina ljubljanske mestna pilnarna proizvaja še druge važne in uporabne produkte, med katerimi je za kurjavo najvažnejši koks.

Koks je kurivo, ki gori počasi in brez saj. Pri kurjavi s koksom je pa treba najprej podkuriti z drvmi ali premogom, torej ravnati prav tako kot smo vajeni pri kurjavi s premogom. Na žerjavici ali pa še med gorenjem drva naložimo približno samo polovico toliko koks kot bi v tem primeru naložili premoga. Koks ima namreč dvojno kurilno vrednost naših premogov, zato ga pa porabimo tudi manjšo množino.

Toda ne samo zaradi manjše porabe koks, temveč tudi zato ne smemo naložiti več koks na žerjavico, da ne pokvarimo peč. Naše peči in štedilniki so namreč zgrajeni za uporabo slabih domačih premogov in ne bi zdržale prevelike vročine gorečega koks. Ločene ploščice bi razpokane, stiki med njimi bi se pa razširili. Zato moramo paziti, da ne nakladamo preveč naenkrat, temveč v majhnih množinah raje po večkrat. To velja za vse ločene peči in štedilnike. Gašperčki, peči za trajno gorenje ter sploh železne peči in centralne kurjave pa so idealne naprave za uporabo koks.

Če smo zjutraj zakurili s koksom, bomo naša godovnica! Še na mnoga leta!

Sledila je bučna napitnica in godba je zalagala veselo poskočnico. Fridolin je bil navdušen. — Kar zavijte mi to ploščo, gospodična. O, kako bo moja nevesta vesela!

Cez pol ure je stal Fridolin pred Ottilijo. Bila je okrogla in v tistih letih, ko je za možitev že skrajni čas.

— Ljuba Ottilija! — je zaklical zaljubljeni Fridolin. — Dovolil sem si prineseti ti za god...

Fridolin je položil gramofonsko ploščo na gramofon. Zaškrpalo je in zapraskalo, potem se je pa začel simpatični glas: — Drago dete, ki praznuješ danes god! Tako te hočem klicati tudi danes, čeprav je minilo že mnogo let odkar si odrasla otroškim čevljem. Toda v vseh teh desetletjih, ki so minila od tvojega rojstva, si ohranila svoje srce mlado, čeprav je na tvojem obrazu že mnogo gub in čeprav so postale tvoje roke veje. Prav zato bodi mi ljubezen in spoštovanje do tebe...

Otilija je planila vsa iz sebe od jeze in konci. Šopek je padel na tla. Z desnice je zgrabila gramofonsko ploščo, z leve pa Fridolina za vrat in oba je treščila skozi vrata.

Še vedno ves iz sebe od presenečenja je sedel Fridolin na stopnicah. Z bolesto kretljivo je pobral čreplje razbite gramofonske plošče in prečital na njih: — Za god... Prvi del: Za mlada dekleta in žene. — Na drugi strani plošče je bilo pa napisano: — Drugi del: Za matere, babice in tako dalje.

imeli v peči vas dan žerjavico, ki počasi tli — premog pa izgorava hitro, zato ga moramo neprestano dokladati, če nečemo, da nam popolnoma ne ugasne. Enako dobro se rabi koks tudi v Lutsavih pečeh, obdanih z železnim plaščem. Glavno pravilo pri kurjavi s koksom pa je: Ne nakladajte naenkrat več koks, nego samo polovico toliko kot bi porabili premoga!

Mestna pilnarna ima sedaj še dovolj koks na razpolago ter zato lahko vsem priporočamo, da se že sedaj poleti z njim založe, ko je koks suh. Ob času, ko so železniške proge preobremenjene z drugimi transporti, moramo v prvi vrsti rabiti kurivo, ki ga imamo v mestu. Zaloga kurjave v kleti je pač najboljša jamstvo, da bomo imeli pozimi prijetno toplo domovanje.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu veljavne od ponedeljka 15. t. m. do objave novega cenika

Ljubljana, 12. junija
Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki konsumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu komisariatu spet predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je ta odobril. Z odlokom VIII/2, št. 2089/11, Visokega komisariata za ljubljansko pokrajino velja: za ljubljansko določene najvišje cene od ponedeljka 15. junija 1942-XX zjutraj dalje, dokler ne izide nov cenik.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Kislo zelje na drobno 3 L, kmečko kislo zelje 2,50 L, kisla repa 2 L, nova repa 2 L, kartofola 5 L, grah 4,30 L, kolerabice 3,50 L, rdeča pesa brez listja 4 L, rdeči korenček brez zelenja 4 L, črna redkev 1,50 L, redkevica 3 L, osnaženi hren 4 L, šopek zelenjave za juho 0,50 L, peteršilj 4 L, por 3,50 L, zelena 4 L, trda in zdrava domača čebula 4 L, šalota 5 L, česen 7 L, borovica 2 L, glavna solata 4 L, radič 3 L, špinaca 3,50 L, domači beluš 9 L, rabarbara 4 L, češnje 6 L, kilogram jagod 10 L, kilogram borovnic 5 L, liter suhih bezgovih jagod 6 L, kilogram suhega šipka 8 L, kilogram suhega lipovega cvetja 20 L, jajca po 1,75 lire.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozorjamo, da veljajo vse te cene samo za blago, pridelano v ljubljanski pokrajini, ker je za blago, uvoženo iz drugih pokrajin, v veljavi cenik za zelenjavo in sadje št. 15 na modrem papirju. Posebno pa opozorjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti blago, napredaj po teh cenah, zdravo, otrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa povrtnina mora biti snažna in oprana, vendar pa ne več mokra, pač pa sveža.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenemu blagu ne samo na vodniškem in Pogačarjevem, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah na Viču, na Sv. Jakobu trgu in v Šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalcih in prodajalcih po vsej mestni občini Ljubljani.

Se vedno je prebivalstvo nepopolnopravno pri preplačevanju blaga, čeprav ve, da je preplačevanje prav tako kaznivno kakor prodajanje nad najvišjimi dopustnimi cenami. Ta splošnost skrajno škodljiva razvada se je razpasla že tako daleč, da se celo kupovalke drznejo vmešavati v poslovanje organov urada za kontrolno cen, ki jih ima Visoki komisariat na trgu za nadzorstvo. Prav resno svarimo tako kupovalke kot prodajalke in prodajalce, naj se ne vmešava v poslovanje kontrolnih organov, ker je ovrnjanje uradnega poslovanja zelo, zelo hudo kaznivo. Sicer naj se pa naše gospodinj naposled vendar že spametujejo, da ne bodo delale škodo same sebi z nesmiselnim preplačevanjem.

Kazni zaradi prestopkov obrtnih predpisov

Urad za kontrolo cen pri Visokem komisariatu objavlja:

Okrajno glavarstvo v Ljubljani je v mesecu maju izreklo naslednje kazni zaradi prestopkov tržnih odredb in zaradi prepovedane markulacije:

Vladislav Marko v Radatovičih je bil obsojen na 300 lir globe in zaplenbo blaga, ker je na prepovedan način prodajal tekstilno blago. Setine Davorin na Vrhniki je bil obsojen na 300 lir globe, ker je ne glede na prepoved prodajal piškote. Dvojak Leopold na Dobrovi je bil obsojen na 500 lir globe, ker ni na predpisan način prijavil prasičev. Suhadolnik Franc in Svigeli Helena v Borovnici in Zupančič Ivan v Starim trgu so bili obsojeni na 100 lir globe, ker niso oddali posnemalnikov. Kostič Franciška v Bervkah je bila obsojena na 100 lir denarne globe, ker ni izobesila cenika. Tomšič Vinko na Vrhniki je bil obsojen na 100 lir globe, ker ni prijavil žita. Rimar Franc na Dobrovi je bil obsojen na 500 lir, Bolta Anton v Semberjah pa na 100 lir, ker sta brez dovoljenja klala prasiče.

Okrajno sodišče v Ljubljani pa je izreklo naslednje sodbe: Jarc Fani, posestnica na Orlah 13 je bila obsojena na 228 lir globe, Robežnik Ivan v Ljubljani na Viču 404. pa na 15 dni zapora, ker sta prodajala blago po previsokih cenah. Suligoi Benedikt, pek na Smartinski cesti št. 64 v Ljubljani, je bil obsojen na 500 lir globe, ker je prodajal kruh, ne da bi pobiral predpisane odrezke z živilskih kart. Petrič Silvester na Karlovski cesti 10 v Ljubljani pa na 300 lir globe in na zaplenbo 4 kg masti iz enakih razlogov.

Obnoveitev delovanja na stadionu „Mirije“

Po dolgem in potrebnem prestatku se bodo prihodnji teden na telovadišču »Mirije« obnoveile vžbe za lahko atletiko in plavanje. Telovadci in plavalci bodo pod večim vodstvom trenerja, poročnika Cumarja, lahko nadaljevali svoje delovanje. Zaradi sporazuma med trenerjem in merodajnimi kraljevimi športnimi zvezami si morajo slovenski telovadci preskrbeti posebno vstopnico za vstop na telovadišče in za posest vežb, ki bodo določene za tri dni v tednu, bodisi dopoldne ali popoldne. Bazen bo odprt za vojaške od prihodnjega tedna dalje vsak torek in petek od 17. do 20. Vojaški bodo plačali po 1 liru vstopnine in bodo imeli priložnost v bazenu v krčevih. Merodajna vojaška poveljstva bodo izdala potrebna navodila. Obnova športnega delovanja bo nedvomno dala ugodne uspehe in bo nova italijanska pokrajina vredno predstavljala tudi v tekmah državnega značaja.

Število točk za telovadce čevlje in lesene coklje

Glede na svojo okrožnico z dne 13. IV. 1942, št. 30/143 je Visoki komisariat za novo okrožnico predpisal naslednje spremembe glede števila točk za obutev:

1) Za telovadne čevlje, moške ali ženske, deske ali dekle, pri katerih so gornji deli iz tkanine, spodnji deli pa iz regenerirane gume, je določeno naslednje število točk: moški in ženski telovadni čevlji 20 točk; deski in dekle 10 točk; otroški 5 točk. Glede navedenih točk ostanje v veljavi mere, določene v okrožnici z dne 17. XII. 1941.

2) Obutev, ki je izdelana iz same slame je izjeta od razeniranja.

3) Točka 9. seznama točk za čevlje po skupini VI. (določena z okrožnico z dne 13. IV. 1942, št. 30/143) se spreminja in se besedilo odslej glasi: Lesene coklje (razen tistih, ki so popolnoma iz lesa ali imajo en sam umjetni jermen ali trak iz tkanine za pritrditev na nogo): a) otroške 5 točk, b) drugačne 10 točk.

Iz pokrajine Gorizia

Zaradi tajnega zakola prasiča, je bila oboje pred pristojnim sodščem v Gorizi 36letna posestnica Julija Prepato roj. Moravec iz Idrie na šest mesecev ječe, 500 lir globe in 100 lir odkodnine.

Nezgode. Pri delu se je ponesrečil 44letni Alojz Macor iz ulice Coronini 10 v Gorizi. Ima zlomljeno desno nogo. Desni komolec si je zlomil pri nesrečnem padcu 35letni posestnik Franc Baldassi iz Vercolgie 42. Oba ponesrečenca so prepejali v bolnico »Brigata Pavla« v Gorizi, kjer se zdravi tudi 78letna gospodinja Matilda Luisa iz Lucinica, ki je ob priliki neke hišne razprtje dobila več poškodb na obrazu.

Zaključek tekme zborovega petja v GILL-u

Skušnje, ki so se začele 25. maja in se nadaljevale naslednji dan, so se končale 10. junija z naslednjimi rezultati: Ljudske šole: I. mešana šola 50 točk, I. dekleška šola 49,55, II. dekleška 49,50, III. mešana 49,45, II. ženska 48,95, I. dekleška 48,50, IV. mešana 46,35, II. mešana 46,30, III. dekleška 46,15, VI. mešana 45,40, V. dekleška 43,75, III. ženska 43,65, IV. dekleška 43,40.

Mešanske šole: II. mešana 48,85, I. mešana 46,15, II. ženska 46, I. ženska 45,60, II. dekleška 42,40, III. mešana 41,70, I. dekleška 38,20.

Srednje šole: klasična gimnazija 49,27, III. dekleška realna 49,27, II. dekleška realna 48,20, I. dekleška realna in IV. dekleška realna pa neklasificirani.

I. mešana ljudska šola, II. mešana mešanska šola in klasična gimnazija ter III. mešana realna gimnazija so pri enakih glasovih prejeli diplomu I. stopnje. I. ljudska ženska, I. mešanska mešana in II. realna mešana so prejeli diplomu II. stopnje. II. dekleška ljudska in II. ženska mešanska sta prejeli diplomu III. stopnje. Enako so bili odlikovani učitelji teh šol ter zborovodje.

Zavodi, ki so dobili diplome, bodo prejeli še posebne denarne nagrade, vsem ostalim šolam, ki so sodelovale pri tekmovaljih, pa bodo izstavljena posebna spričevala.

Zaključni radijski prenos

Ob zaključku tekmovalja so 10. t. m. popoldne v koncertni dvorani EIAR v Matiji priredili poseben radijski prenos izbranih narodnih pesmi, ki so jih prepevali pevski zbori, ki so dosegli prva mesta. Prireditvi so prisostvovali viceprefekt kot zastopnik Visokega komisariata, Zvezni tajnik in podtajnik, Podpoveljnik in Načelnik generalnega štaba GILL, funkcionarji Visokega komisariata, Kr. župan in Kr. podžupan Ljubljane, Kr. šolski komisar ter vodilni šolski funkcionarji. Radijski prenos, ki so ga opravili in kontrolirali tehnični strokovnjaki »EIAR«, je nad vse dobro uspel. Prireditve je izzvala veliko zanimanje in pevec so želi tople aplavze.

Še o turneji Haška po Rumuniji

Tretjo tekmo je zagrebški Hašk na turneji po Rumuniji igral proti rumunskemu prvaku Rapidu. Izgubil je z 1:2. V Rapidu je nastopil tudi znani Zagrebčan Vili Šipić, ki je bil v svojem moštvu najboljši igralec.

Takoj nato so Zagrebčani odgovorili iz Rumunije na Madžarsko in v sredo po 24-urni naporni vožnji so nastopili proti Szolnoku, ki je trenutno v madžarski prvenstveni tabeli na drugem mestu in v kategoriji moštva igrajo štirje igralci državne madžarske reprezentance. Hašk je bil poražen 0:3.

Hrvatsko lahkoatletsko moštveno prvenstvo

Letošnje hrvatsko lahkoatletsko moštveno prvenstvo je organizirano po sistemu tekmovalja na točke. Šest klubov je razdeljenih v dve skupini in v vsaki skupini nastopi vsak klub v dvoboju proti ostalima dvema. Prvo skupino sestavljajo Concordija in Zelezničar iz Zagreba ter Zrinski iz Osijeka. V drugi skupini sta Hašk in »Zagreb« iz Zagreba ter VSD iz Varaždina. Stanjo točk je po dosedanjih dvo bojih v prvi skupini naslednje: I. Concordia 14,390 točk, 2. Zelezničar 13,309 točk in 3. Zrinski 13,064 točk. V drugi skupini vodi Hašk s 14,236 točkami, sledi mu na drugem mestu »Zagreb« s 13,382 točkami, VSD doslej še ni nastopil.

V nedeljo sta bila dva dvo boja, in sicer med Concordio in Zelezničarjem ter Haškom in »Zagrebom«. V prvem je zmagala Concordia, v drugem pa Hašk. Doseženi so bili naslednji najboljši rezultati:

V dvo boju Concordia-Zeleznicar: 100 m: Bedek (Z) 11,9; 400 m: Srakar (C) 54,2; 1500 m: Srakar (C) 4:24,6; 5000 m: Mihalič (C) 16:28,0; 4x100 m: Zelezničar 47,8; krogla: Iveković (C) 12,50; disk: Iveković (C) 36,46; kopje: Miloš (C) 49,04; skok v daljino: Bedek (Z) 6,01; skok v višino: Ivanuš (Z) 175; skok ob palici: Ivanuš (Z) 340. V dvo boju Hašk-Zagreb: 100 m: Vanič (H) 11,7; krogla: Marčević (Z) 11,69; 1500 m: Flass (H) 4:17,6; skok ob palici: Faigl (Z) 3,20; 400 m: Takač (H) 55,6; disk: Vanič (H) 36,32; skok v daljino: Urbic (Z) 6,87; 5000 m: Takač (H) 17:44,0; skok v višino: Katunarič (Z) 1,64; met kopja: Markušić (H) 55,86; stafeta 4x100 m: Hašk 46,2.

Kratke vesti

Madžarsko nogometno prvenstvo je prejšnjo nedeljo dalo naslednje rezultate: Szolnok-WMF Csepel 1:0, Ujpest-Elektromos 3:2, Gamma-NAC, Novi Sad 3:1, AC Kluz-SC Szeged 2:2, Ferencvaros-Kispest 5:1, Lampart-Veliki Varadin 3:2, Slogotjar-Segedinski Zelezničarji 4:1 in Dolygöy-Mavag 7:0.

V Osijeku je bila tekma med Hajdukom in Radnikom za prvenstvo. Hajduk je zmagal 4:0 in poročilo pravi, da bi bil lahko rezultat še višji.

Zagrebški Zelezničarji so v nedeljo igrali z Bato iz Borova. Bata je Zelezničarja porazil že v Borovu. Tudi na zagrebških tleh je zmagal 2:1.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sobota, 13. junija: Anton Padovanski.

Jutri: Nedelja, 14. junija: Bazilij.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Postržek.

Kino Sloga: Osamljenost.

Kino Union: Smola slavnega moža.

Razstava Gorše-Maleš v Jakopičevem paviljonu.

PRIREDITVE V NEDELJO

Kinematografi nespremenjeno.

DEŽURNE LEKARNE

Danes in jutri: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

Nedeljsko dežurno zdravniško službo bo opravil od sobote od 20. do ponedeljka od 8. zjutraj mestni višji zdravnik dr. Marjan A hčič, Korytkova ulica 18, telefon št. 36-24.

Gramofonska plošča

Fridolin je stopil v trgovino z gramofonskimi ploščami. Bila je lepa trgovina z vsemi udobnosti, s kabinami za preizkušanje in vsemi drugimi pritlikalnimi.

— Gospod želi? — je vprašala čedna prodajalka.

— Svoji nevesti bi rad podaril za god gramofonsko ploščo.

— Za take prilike, gospod, imamo zelo lepe plošče. Ali naj bo kaj modernega? Morla Zarah Leander?

— Ne, moja nevesta se ne navdušuje za moderne reči.

— Potem pa morda klasično glasbo? Wagner, Beethoven, Mozart?

— Tudi to ne bo pravo. Moja nevesta namreč ni muzikalna.

— Če je tako, vam pa lahko priporočim samo še govorilno ploščo, izdelano nalašč za praznovanje godu.

— Kmalu je sedel Fridolin v preizkuševalni kabini in poslušal.

Zaškrpalo je in zapraskalo, potem se je pa začel simpatični glas: — Drago dete, ki praznuješ danes god! Kako lepo je praznovati dan, ki spada med najpomembnejše v vsem letu. Poln najiskrenejših čestitk tvojemu godu stojim pred teboj in se veselim, da ti morem s skromnimi pozornostmi izkazati svojo udanost. Naj bi se ta radostni dan ponovil v tvojem življenju še mnogo-mnogokrat. Naj te spremljajo na poti skozi življenje zdravje, sreča in radost. Spoštovani gostje, dignite z mano čaše in trčite z vzklikom: — Živela

Edinstvene naravne zanimivosti pri nas

Zmaj bruhla vodo... — Človeško ribice iz Vrhnškega Lintverna so proglasili v starih časih za zmaja

Ljubljana, 6. junija. Odkar je Valvasor ob koncu 17. stoletja začel peti slavo naši domovini in naglašati, da nikjer v svetu ne najdemo mnogih naravnih posebnosti in lepote, kakršnih je pri nas toliko, je treba to — kar je sicer že povedal pisec »Slave vojvodine Kranjske« — neprestano ponavljati: Po naravnih lepotah in edinstvenih zanimivostih se lahko z njo kosa le malo pokrajina na svetu. Dandanes seveda gledamo na naravo malo drugače in mnogo bolj poznamo njene skrivnosti kakor njeni opisovalci pred stoletji. Ne živimo več v dobi romantičnih in viteških pustolovščin.

V Valvasorjevih časih so ljudje verovali še v fantastične živali in vse, česar niso mogli razumeti, so si razlagali z nadnaravnimi silami. Zato imajo tudi opis narave iz tistih časov v glavnem le pomen, da iz njih sprevemo, kako so gledali na naravne pojave tedaj. Poseben čar razodeva Valvasorjevo opisovanje naše domovine, tisti čar, ki ga diha vse, kar se je že pokrilo s patino preteklosti. Dandanes ne znamo več tako pisati — tako nalivno stvarno, a hkrati vendar s takšno zmehčano fantastičnostjo in praznovernostjo. Dandanašnjim opisom naravnih lepot, najsi so še tako izčrpnimi in poetičnimi, podprti z znanstvenimi dognanji in oblikovno popolni — vendar nekaj manjka. Menda se dandanes človek ne more več približati s takšnim spoštovanjem naravi kakor so se raziskovalci v prejšnjih stoletjih in o naravnih lepotah govorimo bodisi preveč plenkasto ali bombastično.

»Vrhnika, prečudni kraj«

V novem času, zlasti desettisoletja, odkar izhaja »Planinski vestnik«, je bilo o naših naravnih lepotah in posebnostih napisanega že mnogo več kakor je napisal Valvasor v vsej svoji »Slavi«, pa tudi mnogo tehtnejšega. Vendar radi še vedno prečujemo ta ali oni Valvasorjev odlomek. Posebni čar doli opis, če pisec zna združiti zgodovinske podatke z Valvasorjevim opisom v svojem spisu naravnih zanimivosti, kakor se je posrečilo J. Westru, ki je v zadnji številki »Planinskega vestnika« tako lepo opisal vrhnško okolico z njenim »Lintvernem«. Vrhnški Lintvern je ena naših najzanimivejših naravnih posebnosti in je čudno, da ni bolj znana. Zdar, ko narava se bolj privlači meščane, ko iščejo solnce in »odo, da se okrepi in pozabijo na neugodnosti mesta, bodo radi vsaj v duhu poromali s pisem nasproti naravnim čudežem. Vrhnika bi se smela po besedah Cankarja imenovati prečudni kraj zaradi samih naravnih posebnosti. Na meji kraškega sveta je, na prehodu zasanjanega Barja in kraškega gričevja, ki skriva toliko skrivnosti in posebnosti.

Najlepše zatišje vrhnške okolice

Cepprav je Vrhnika pred vrati Ljubljane, se Ljubljanci niso počutili v nji nikdar posebno domači in v njeno lepo ter čudovito okolico so zahajali le redki. Bolj znan je bil le Močilnik, mnogo premošeno se pa izletniki seznanili z drugimi zatišji. Upravičeno trdi J. West, da ni lepšega zatišja v vrhnški okolici od približno dvoja kilometra dolge drage (soteske) Bele. V nji teče prvi levi pritok Ljubljanice. V njegovem spodnjem toku ga imenujejo Potok, v zgornjem pa Bela. Ime Bela imajo pri nas navadno hitrice, to se pravi potoki ali reke, ki zelo hitro teko, da se voda peni ter je zaradi tega bela. V tej dragi najdemo eno največjih naravnih zanimivosti, ki jo je opisoval že Valvasor. Ob koncu soteske je Stari mlin z izviru nenavadnega potoka Sumljaka ali »Lintverna« kakor ga navadno imenujejo ljudje. Lintverna ni opisoval le Valvasor, temveč tudi krajski zgodovinar Jan. Ludv. Schönleben v knjigi »Carniola antiqua et nova«. Valvasor je ljudno popravljal napake, ki jih je zakrivil Schönleben v svojem opisu »Lintverna«.

Prvi opis Starega malina

Schönlebenov opis starega malina je nedvomno prvi v zgodovini. Sam pisec pa naravne zanimivosti ni nikdar ni videl. Opisal jo je le po opisu domačinov in ni mogel ločiti resnice od domišljije. Vendar je njegov opis zanimiv: »Priključimo Nauportu bližnji potok, oddaljen ne docela eno italijansko miljo. Domačini ga imenujejo Stari malin, morda, ker je nekaj gnil mlina. Zdar pa teče vsak peti ali črti dan v polni strugi in prav toliko dni tudi počiva, skrit v drobu zemlje, medtem ko je struga povsem suha, da dopušča potnikom prosto hojo v obe smeri. Če skalnato ustje, ki iz njega navadno bruhla voda, vznemirijo s udarcem palice, opazijo, da kakor iz sparnja zbujena s penicami se valovi priklipi na dan in po zopet polni strugi teče, dokler se po določenem času ne vrne k običajnemu počitku.«

Valvasorjev izlet k Staremu malinu

Valvasor je v svoji »Slavi« večkrat naglasil, da si je vse sam ogledal, če je kaj opisal, sicer je pa vselej posebej pripomnil, da opis sloni le na pripovedovanju ter da ne more prevzeti odgovornosti za resničnost. Zdi se, da je bil Valvasor nenavadno pomenen na svoje raziskovalno delo celo mnogo bolj kakor na samo opisovanje. Tako veje tudi iz njegovega opisa Starega malina pomen, da si ga je ogledal in ga proučil. Ni se zadovoljil s samim opisom, temveč je tudi popravil Schönlebenovo napake trditve. Svojem opisu Starega malina je posvetil posebno poglavje pod naslovom »Voda, ki le ob določenem času teče, sicer pa le, če se je dotakne«. Sel je na sled za čudnim potokom ter mnogo o njem povpraševal ljudi, vendar se ni le zadovoljil s tem, kar so mu povedali. Zato je odšel proti izviru potoka, in sicer prvič 24. junija 1684. Hotel je dobro proučiti izvir potoka, da bi se prepričal, če voda teče res le, ko pobežala v skalnato ustje. Pisal je, da voda teče sama od sebe le enkrat ponoči, okrog polnoči in enkrat podnevi, podnevi okrog 9. Ustje je bilo tedaj zadelano s kamenjem, ki se je utrgalo, ko so kopali lehnjak za cerkveni obok. Valvasor je podrezal med kupom kamenja proti izviru, a voda ni pritekla iz rova, zato je podvomil v govorice o čudnih lastnostih presihajočega potoka. O potoku so mu ljudje povedali mnogo zanimivega. Tako mu je pripovedovala starka, da je imel njen oče na »suhi vodi« v dragi mlini, ki so ga imenovali »stari malen«. V mlinu so vsako noč zmlili

po mernik žita, tako dolgo je tekla voda, nakar je presahnila. Ko je bilo za mletje več žita in je bilo potrebno, da bi voda tekla dalje časa, je mlinar pobežal z dolgim drogom v luknjo izvira in na dan je privrela z vso silo vsa penasta voda. Potem je tekla še četrto ure in gnala mlinsko kolo. K izviru presihajočega potoka so zahajale tudi podrobnice; pile so vodo in se v nji umivale, kar jim je baje olajšalo porod. Valvasor je pa ostal nezaupljiv in je vpraševal, zakaj ni pritekla voda iz rova ob njegovem drezanju in zakaj teče le po četrto ure. Neki kmet mu je odgovoril, da je v rovu zmaj, tam kjer leži zmaj, je izvir tekla studenca in ko se nateče toliko vode, da je je zmaju preveč, je zmaj bruhla iz rova. Valvasor se je posmeheval tej kmečki modrosti, a kmet mu je skušal takoj postrčiti z dokazi ter se je skliceval na vrhnškega poštarja, ki je prinesel ob neki priliki od izvira zmajčka. V resnici je bil vrhnški poštar našel neko žival, ki je bila podobna martinčku in je bila pičlo ped dolga, kakor pravi Valvasor in zaničljivo zaključuje, da je bil to »črv in gomazen, kakršne je ponekod pač več«. Valvasor kakor vrhnški poštar pač nista niti slutila, da je bila najdena znamenita žival, ki bo dala znanstvenikom kdaj pozneje toliko dela: bil je namreč najden močeril ali človeška ribica. Šele 80 let pozneje je Scopoli prvi dognal, da je ta »gomazen, kakršne je ponekod pač več«, nova, dotlej neznana dvoživka. O nji je poročal danajmski Laurentij in jo imenoval Proteus anguinus. Po tej živi se je imenovala naša prirodznanjska revija »Proteus«.

Valvasorjeva dognanja

Ljudje so pripisovali nenavadnemu potoku razne skrivnostne sile, tudi da njegova voda zdravi garjavo. Vsi so mu soglasno potrdili, da voda privre res iz rova, če drežajo tja in če v rovu zatuliš. Valvasor se o tem ni mogel prepričati prvič, zato je pa napravil še en izlet k izviru, in sicer septembra istega leta. Tedaj je bil izvir lažje dostopen, tako da je Valvasor lahko delal poizkuse. Odprtina je bila po njegovem opisu približno čevljev široka in se je odpirala

v živo skalo. Podrezal je v njo z dva sežnja dolgim drogom, nakar je nenadno pridrla iz nje voda s tako silo, da je Valvasorja silno presenetilo. Preiskal jo je, ko si jo je nallil v steklenico, pa ni mogel ugotoviti nič posebnega. Bela postane zato, ker se zaradi naglega valovanja, ko bruhla na dan, v rovu speni. Končno je Valvasor razložil na podlagi svojih poizkusov, zakaj prav za prav gre. Naravni pojav nastane po njegovem mnenju tako, da v rovu učinkuje na vodo razredčeni zrak pod vplivom udara ali zvoka. Voda bruhne po tesnem griu kakor sifonu na dan.

Poznejša raziskavanja »Lintverna«

Zanimiv presihajoči potok je raziskal po Valvasorju šele čez polstoletje drugi: raziskovalec, in sicer muzejski kustos H. Freyer, kakor poroča J. West. Izvir potoka si je ogledal l. 1846. Freyerjev naslednik kustos K. Dežman, je domneval, da čudežni pojav potoka spada v »krajstvejsvo domišljijo«, in da je potok svojo »prešihovalno lastnost« že zdavnaj izgubil, če jo je sploh kdaj imel. V začetku tega stoletja je Vrhnčan, župan G. Jelovešek, velik ljubitelj narave, dal napraviti pot do Lintverna in odstraniti skalovje pred izviru potoka. Strokovnjaško je po Lintvern preiskal gozdarski komisar V. Puttich ter ugotovil, da gre za presihajoči izvir, odtok podzemskih voda, ki se pretakajo po podzemskih rojih. Votline se po zakonih natege polnijo v presledkih druga za drugo. Presledki so med sušo daljši kakor med deževjem. Pozneje je vrhnški Olepsevalno društvo zajelo Lintvernovo vodo v obzidan tolmun, kjer so se izletniki lahko osvežili. L. 1937. so pa vodo začeli uporabljati za vrhnški vodovod. Ustje Lintverna je zdaj tudi zaprto z železnimi vrati, da bi radovedneži ne bezali vanj. Lintvern je torej dobil nagobčnik, kakor pravi West, ob koncu svojega zanimivega opisa. — Ali ni stvarnost še bolj fantastična kakor so jo lahko opisali pred stoletji? Ko bi Valvasor vedel, kaj vse se bo zgodilo z Lintvernem, kakšno ime bo dobil in kako znamenit bo postal »črv«, ki je veljal za mladiča zmaja...

DNEVNE VESTI

— Italijan v tujini je zloži »Himno Osi«. Italijan Giovanni Ivisgia, ki biva v Švici je nedavno zložil, kakor poroča »Agite« himno posvečeno državam trojnega pakta. Dal ji je naslov »Himna Osi«. Ta skladba je bila razširjena že v več tisoč izvodih po Italiji in Nemčiji, kjer so jo sprejeli v svoj repertoar vojaške godge. Z velikim uspehom je bila sprejeta sedaj na Japonskem, kjer so priridili posebno izdajo s tekstom v japonsčini. To je prva pesem, ki slavi borbo treh zaveznških narodov, ki se bore za novo red.

— Za higijensko izboljšanje mestnih in kmečkih sredšč. Lani je generalno ravnanje javnega zdravstva v Rimu preučevalo 48 načrtov za oskrbovanje z vodo, ureitev odtoknih voda in ljudskih zgradb. Razena tega so bili pregledani regulacijski načrti raznih mest. Od omenjenih 48 načrtov jih je preučeval 43 vrhovni zdravstveni svet, pet pa neposredno uradi sam.

— Tečaji za politično izobrazbo v vseučiliških organizacijah v tujini. Pobuda, da bo se tečaji za politično izobrazbo uvedli tudi v vseučiliških italijanskih organizacijah v tujini se je naglo začela uresničevati in razvijati. Te dni so take tečaje otvorili v Luganu in v Monakovem ob prisotnosti prakov in številnih članov italijanskih kolonij. Z uspehom poteka podoben tečaj v Parizu.

— Usmerjanje in avtarične perspektive italijanske filmske industrije. Lani so bili izdani številni zakoni, ki so važni za bodoči razvoj italijanske filmske industrije. Zlasti je pomemben zakon, s katerim se je s pomočjo posebnega sestava nagrad skušalo vzbuditi proizvajalce k izdelovanju daljših celovečernih filmov, k kaznovostnemu dvigu izdelanih filmov, obengem pa tudi vplivati na razširitev kinematografije zlasti po manjših podeželskih sredščih. Nagrade pa se podeljujejo tudi za filme pod 1500 m dolžine, ko gre za kratke zlasti pa kulturne filme. Nagrade so pogojene na dovolitev posebnega vladnega pooblastila družbam za proizvodnjo. S tem hočejo zlasti številu filmskih proizvajalcev na 1/2 dosedanjega števila. Konec 1. 1941 je obstajalo 90 takih podjetij. Sedaj hočejo znižati število podjetij na 25, dajajoč prednost delniškim družbam in konzorcijem, v katere se bodo lahko združila manjša podjetja. S tem pa seveda podjetja, ki ne bodo imela omenjenega pooblastila, ne bodo ovirana v svojem delu, le na državno pomoč, ne bodo mogli računati. Lani je bila italijanska filmska proizvodnja zadovoljiva: izdelanih je bilo 80 filmov (predlanskim 83), v izdelavi pa jih je bilo 95 (predlanskim 80). Tujih filmov je bilo uvoženih 130, od tega okoli 50% iz Nemčije. Po računih strokovnjakov potrebuje Italija za pokritje svojih potreb po filmih letno do 200 celovečernih filmov. Upajo, da bodo to število filmov kmalu izdelovali doma. S tem smotrom so podvzeti gornji ukrepi kakor tudi dane nekatere pobude za gospodarsko in organizacijsko reorganizacijo v smeri čim tesnejšega sodelovanja vseh filmskih družb (Agit).

— 84 živilskih nakaznic je bilo ukradenih vratarici stanovanjskega bloka v ulici Marcantonio del Re 31 v Milanu. Vratarica je ob sprejemu nakaznic za trenutek odšla iz svojega stanovanja. Ko se je vrnila, je opazila, da so vse nakaznice, ki jih je bilo 84, izgubile s kredence, kamor jih je bila položila, preden se je za hip odpravila. Organi javnega reda proizvedejo za krivcem, ki je moral biti očitno zelo poučen o razmerah v dotičnem stanovanjskem bloku.

— Protizakonite kupčije z nogavicami. V Padovi so zajeli deset oseb, ki so se pečale s tajnimi kupčijami z nogavicami in raznimi volnenimi pleteninami. Preiskava je dognala, da je teh deset oseb tajno razpečalo navedenih predmetov za več kot 300.000 lir vrednosti. Gino Svegladio iz Padove, Ferruccio Foico iz Vicenze, veletrgovec Leonid Pettenella iz Padove in Silvij Pasqualetto iz Padove so ostali v zaporu,

ostala šestorica je bila skupno z zaprtimi predana posebnemu sodišču.

— Drž. upokojencem v vednost. Društvo državnih in samoupravnih upokojencev v Ljubljani je v svojem društvenem glasilu »Upokojenc« z dne 10. junija t. l. v celoti objavilo prijavi obrazec, sestavljen od Visokega Komisarata za ureditve položaja upokojencev. Ta obrazec bodo blagajne, ki izplačujejo pokojnine državnim upokojencem, v kratkem razposlale vsem državnim upokojencem in upokojenkam v izpolnitve in vrnitev v določenem roku 15 dni. Da ne bodo delali upokojencem vpisi v obrazec težav, je smatralo društvo za potrebno, obrazložit in pojasniti v »Upokojencu« prav vse vpise v ta prijavi obrazec. To za vse upokojence važno število »Upokojence« lahko dobijo izjemoma tudi nevladeni državni upokojenci v društveni pisarni, Wolfova ulica št. 10/11, dopolnine med 1/10.—1/12. uro proti plačilu 1.50 lire.

— Maša v sobi bolnika, ki je nepretrgoma 15 let priklenjen na postelj. V mestnem okraju Bastioni Genova 27 v Milanu stanuje 59letni Gaetano Turchi z ženo Josipino in sinom Avreljem. Bilo je pred 15 leti, ko je Gaetana Turchija ohromil mrtvoud na pol telesa, tako da je bil nesrečni Gaetano onespособen za svoje poklicno delo elektriciarja. Sedle so še druge življenjske nadloge, ubogi Gaetano Turchi je ostal priklenjen na postelj. Odtlej je minilo polnih 15 let. Za njegovo težko usodo so doznali redovniki bližnjega samostana. Uredili so preteklo nedeljo v njegovi bolniški sobi čeden oltarček, eden od redovnikov je meševal. Poleg domačih so se zbrali v bolniški sobi sosedje in drugi znanci. Bolnik in ostali navzočini so bili po končani maši obhajani. Gaetano Turchi je prejel ta dan obilo sopkov in drugih daril.

— Razširjenje milanskega mestnega parka. V smislu regulacijskega načrta mesta Milano, ki ga je izdelal arhitekt de Finetti, bodo razširili milanski mestni park. Utrdbe okoli Beneških vrat bodo tudi vključene v razširjeni mestni park. Tako se od julija dalje ne bodo smele več na teh utrdbah vršiti tradicionalne milanske zabave.

— Posebna sodišča za zaščito države sta bila predana Ferdinand Fontana iz Milana, lastnik tekstilne tvornice »Industria Tessile Val d'Adige«, ter trgovce Giordano Bruno iz Verone, ker sta odtegnila redni potrošnji dokazanje količine tekstilnega blaga in ker sta ga prodajala po ceni, ki je bila višja od maksimirane.

— Padla s tretjega nadstropja in ostala nepoškodovana. Otroci imajo včasih nenavadno srečo. O tem smo se prepričali tudi ob primeru 4letne Klorinde Zaccaria iz Milana. Deklica se je med igro vpenjala na okno tretjega nadstropja; omahnila je čez rob okna in padla v globino. Otroškova nenavadna sreča se je pokazala pri padcu na pločnik. Deklica je odnesla lažje, komaj zaznatne poškodbe.

— Pripevek »Serfinskih bratov. Med Buranom in Torcelom pri Benetkah imajo serafinski bratje na otoku sv. Franciška svoj samostan. Tudi serafinski bratje so se odzvali pozivu za prispevek volne in so darovali nekaj kg volne iz zimnic, ki so bile rezervirane za prenočišče samostanskih gostov.

— Da se prepreči špekulacije libijskih židov. Iz Tripolisa poročajo, da je izdal generalni guverner Libije posebne odredbe, katerih strogo izvajanje naj prepreči židovske špekulacije, nanašajoče se na nepremičnine in kmetijsko gospodarstvo. Nove odredbe omejujejo strokovno aktivnost s strani židov.

— Ker sta odtegnila redni potrošnji večje količine moke, sta bila obsojena pred apelacijskim sodnim dvorom v Rimu Erasma Paena in Antonio Forte. Prvi je bil obsojen na 4 leta in šest mesecev ječe, 1 leto zapora, 45.000 lir globe in 44.000 lir odškodnine, drugi pa na tri leta in 9 mesecev ječe, 3 mesece in 20 dni zapora, 9000 lir globe in 7000 lir odškodnine.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave ob delavnikih ob 18. in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA — TELEFON 22-41
Znana gledališka veselica na filmskem platnu!
Eden najlepših filmov sezne!

Posrček
LILIA SILVI (v rusku Deana Durbal), ANGELO NAZZARI
Najnovejše popevke!

KINO UNION — TELEFON 22-21
Nad vse zabaven film
Smola slavnatega moža
Vittorio de Sica, C. Calamai, C. Pilotto, C. Campanini

KINO SLOGA — TELEFON 27-30
Čarljiva filmska zgodba globlje v srce serakke vsebine o domnevni arabskeževani ljubetni

Osamljenost
Carola Höller, Andrea Checchi

— Gostinskim obratom v vednost. Sindikat Gostinskih podjetij Združenja trgovcev Ljubljanske pokrajine vabi vse svoje člane, da se udeležijo skupščine sindikata, ki bo v torek dne 16. t. m. ob 10. uri dopoldne v prostorih delavske zbornice v Ljubljani. Dnevni red: otvoritev skupščine, čitanje določil sindikata, volitev predsednika sindikata, volitev zastopstva v sindikat, slučajnosti.

— Italijanski novinarji v Bukovini. Skupina italijanskih novinarjev je posetila Bukovino. Poučnega potovanja tjaka se je udeležil tudi italijanski poslanik v Bukarešti Bova Scappa.

— Ugodna igra. V Capraciei pri Bariju so se igrali otroci ter se obmetavali s kamenjem. Nenadno se je zgrudil na tla devetletni Josip Nicolardi. Revčka je zadel kamen v senca, kmalu po prevozu v bolnišnico je izšel.

— Skupina bojevnikov z vzhodnega bojišča pred oltarjem. V Veroni je bilo poročeni več bojevnikov z vzhodnega bojišča, Slovenski skupni poroki so prisostvovali tudi odličniki s prefektom na čelu.

IZ LJUBLJANE

Otvoritev Dopolavora Zveze borbenih fašijev v Ljubljani

Prihodnjo soboto 20. t. m. bo ob 13. uradno otvorjen Dopolavoro Zveze borbenih fašijev. V villi, določeni za sedež Dopolavora, bodo vsi ljubljanski fašisti našli okolje, ki bo njihovu okusu čim primernejše. Igral bo orkester, sestavljen iz članov zveze, na razpolago bo kegljanje, dvorana za biljard, knjžnica, bar in razne igre. Na gosposkem vrtu vile se bodo v početnih dnevih lahko zbirale italijanske družine, odpocivale po dnevnih naporih in dobile tam vse, česar jim mesto ne more nuditi.

Okolje bo seveda fašistično in bo služilo tudi v to, da se vedno vzdržuje živ oni domoljubni plamen, ki je postal polagoma simbol vseh Italijanov, raztresenih po svetu, kamor prinašajo s svojim delom ono blagostanje, ki ga lahko da samo naš razum in naša resnost.

V istih prostorih Dopolavora in na vrtu bo počenši od 20. ure dalje poslovala menza, katere bodo deležni lahko funkcionarji in uradniki Zveze fašijev, GIL-a in Visokega komisarjata. Število mest v menzi je omejeno, zato je treba, da se oni, ki hočejo biti deležni nje ugodnosti, predbeležijo pri uradih, od katerih so odvisni. En obrok se bo dajal po stalni ceni 9 lir.

— **Dežja samo za vzorec.** Včeraj popoldne se je vse nebo prepreglo z oblaki, zato je pač marsikdo upal, da bo končno začelo deževati. Toda pihal je še vedno premočen veter, ki je razganjal oblake. Veter se ni podelal tudi zvečer kakor navadno prejšnje dni. Prve nočne ure je bilo zelo vetrovno. Vendar se ni zjasnilo in še vedno smo upali, da bo končno začelo deževati. Oddahnili smo si že, ko se je pred 23. vsul dež in je zadisela zemlja, tako težna ter presušena. Vendar je deževalo le nekaj minut in še tedaj v presledkih. Dež ni spral niti prahu in davi se na vrtovih in njivah sploh ni poznalo, da je pomeči deževalo. Toda ostalo nam je upanje, da se bo kmalu vreme temeljito spremenilo, kar sodimo po obliki oblakov davi in nekaterih drugih znakov. Povsem zanesljivo pa seveda še ni, da dobimo dež, saj je letos vreme trdovratno stalno ter nenavadno.

— **Hotnik ob trzinu končno gotov.** Urejevanje okolice trzinice bo zdaj menda končano. dela so se precej zavlekla, a zdj se, da bo zato tem lepše. Te dni so končali kataniziranje hotnika vzdolž trzinice pod stebrovjem. Zdar je tudi utrjena cesta na nasipu. Cestišče bodo asfaltirali prihodnje leto, ko se nasip ne bo več sesedal.

— **Umrlj so v Ljubljani od 5. do 11. t. m.** Samotarčan Pavel, 76 let, zvančnik drž. žel. v p. Krakovski nasip 10, Mesojedec Jožef, 79 let, poštni zvančnik v p. Jenkova ulica 10, Golob Zmarija, roj. Rudušek, 57 let, vdova delavca, Japljeva ul. 2, Rof Josip, 9 let, sin dežnikarja, Brdo 22, Trost Marija, roj. Balestra, 67 let, žena zasebnega uradnika, Vidovdanska c. 9, Černe Marija, roj. Strojčan, 63 let, trgovka s sadjem, Hradeček c. 82, Slard Stefanija, roj. Krže, 42 let, trgovka, Trnovski pristan 12, Mazi Jerica, roj. Kos, 59 let, žena vojnega uradnika v p. Dermotova ul. 14, Končič Ivan, 72 let, višji žel. uradnik v p. Vodovodna c. 1, Stopar Marija, roj. Novak, 61 let, postrežnica, Predjamska ul. 56, Zargaj Josipina, roj. Herbst, 79 let, vdova ravnar, zemlj. knjige, Korytkova ul. 3. V ljubljanski bolnici so umrli: Koser Albina, roj. Mastek, 56 let, trgovka, Gorupova ul. 18, škrijanec Edvard Tomaž, 25 let, delavec drž. žel., Krojaška ul. 6, Trtnik Breda, 7 mesecev, hči delavke, Zg. Kašelj 76, ob. Polje, Dolenc Franc, 18 let, mehanik, Brezje pri Dobrovi, Kržišnik Ivan, 76 let, hlapec, nestalna bivaljšica, Čepin Janez, 90 let, zasebnik, Čojzova c. 9, Burja Ludvik, 45 let, šolski tajnik, Janševa ul. 6, Pavlin Blaž, 47 let, zidar, Medvedova ul. 7, Turk Ivan, 5 let, sin delavca, Jezero 35, ob. To mišelj, Gorenc Neža, roj. Kotar, 78 let, učiteljica, Jermen vrh 15, ob. Bučka, Bukovnik Franciška, roj. Dečman, 51 let, žabjak 3, Hauffel Dragotin, 41 let, služivji, Zaloška c. 51, Javornik Ivan, 13 let, vaje-nec, Jurčkova pot 131.

— **Lj Zadnji dan cepjenja zoper davico** je danes, a sobota, ko se ob 17. uri prične cepjenje v soli na Barju, nkrati pa spet tudi v Mestnem domu za vse tiste, ki iz katerega koli vzroka doslej niso mogli prpeljati ali poslati svojih otrok cepit zoper to nevarno bolezen. Ponavljamo, naj starši ta teden cepljenih otrok pazijo, da bodo natanko čez 14 dni prpeljali otroke drugič cepit na iste prostore, ker samo eno cepjenje ni dosti učinkovito.

— **Lj Kdor še ni oddal prijave posevkov** žita, fižola, krompirja in lanu, naj jo nemudoma prinese v sobo št. 35 mestnega gospodarskega urada v Beethovnovi ulici št. 7, ker po 15. juriju mestni gospodarski urad ne bo mogel več sprejemati teh prijav. Še posebej pa opozarjamo kmetovalce, da jim letos tiskovine ne bodo dostavljene na dom kot lani, ter morajo sami priti ponje.

— **Lj V spomin pokojnega inž. Franceta Stareta**, ljubitelja slovenske umetnosti, sta poklonila 3000 lir za tiskovni sklad revije »UMETNOSTI« družina inž. Bonacich iz Spalata in gospod Radovan Stare, trgovec iz Ljubljane. Uredništvo »Umetnostie« se plemenitim darovalcem iskreno zahvaljuje!

Radio Ljubljana

NEDELJA, 14. JUNIJA 1942 XX.
8.00: Napoved časa. — Poročila v slovensčini. — 8.15: Poročila v italijansčini. — 8.30: Koncert organista Amalia Pardinija. — 11.00: Prenos pete maše iz bazilike sv. Pavla v Rimu. — 12.00: Razlaga evangelija v italijansčini (O. Zappaterreni). — 12.15: Razlaga evangelija v slovensčini (O. Sekovanič). 12.35: Koncert pianistke Milie Deronškove. — 13.00: Napoved časa. Poročila v italijansčini. — 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovensčini. — 13.20: Operna glasba. — 13.45: Vojaške pesmi. — 14.00: Poročila v italijansčini. — 14.15: Koncert radijskega orkestra in komornega zbora, vodi dirigent D. M. Šijanec. — 14.45: Poročila v slovensčini. — 17.15: Strelejš Josip: Poletno obrezovanje prtilkavcev — predavanje v slovensčini. — 17.35: Koncert Kmečkega tria. — 19.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Pisana glasba. — 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. — 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini. — 20.40: Orkester Cetra vodi dirigent Barizza. — 21.10: Koncert Adamičevega orkestra. — 21.45: Simfonična prireditev družbe Eiar: Simfonični koncert, vodi dirigent F. Previtali, sodeluje violinistka Giocanda De Vito. — 22.45: Poročila v italijansčini.

PONEDELJEK, 15. junija 1942 XX.
7.30: Poročila v slovensčini. 7.45: Pesmi in napavi (8.00: Napoved časa). 8.15: Poročila v italijansčini. 12.15: Duet harmonik Malgaj. 12.35: Violinski koncert Kajetana Burgerja (pri klavirju Marijan Lipovšek). 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovensčini. 13.20: Iz zvočnih filmov. — Orkester vodi dirigent Zeme. 14.00: Poročila v italijansčini. 14.15: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. 14.45: Poročila v slovensčini. 17.15: Koncert violinista Alberta Dermelja in pianista Marijana Lipovška. 19.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Pisana glasba. 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Orgelski koncert Pavla Rancigaja. 21.15: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec — sodeluje altistka Elza Karlovčeva — opera glasba. 21.50: Koncert saksofonista Milosa Zilheria (pri klavirju Marijan Lipovšek). 22.10: Orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 22.45: Poročila v italijansčini.

VEČNI MOLK

— Da, torej mlad! Gašek je tudi že odšel v večni molk.
— Ali res? Kdaj pa je umrl?
— Umrl? Ni umrl, oženil se je.
— MEO PRIJATELJICAM!
— Ali se ti ne zdi, da sem s tem klobukom na glavi pet let mlajša?
— Koliko si pa stara?
— Sedemindvajset let.
— Mislim, brez klobuka.

Skeptik: »Ne verjamem, da meri vaša strupena kača v resnici šest metrov, kakor trdite.«
— Toda, prosim, tukaj imate metrsko merilo, pa jo izmerite!»

»Ali mi lahko podaš opredelitev pojma »nič«?
— Da, to je balon brez plašča!»

Inseriraj v »Slov. Narodu«

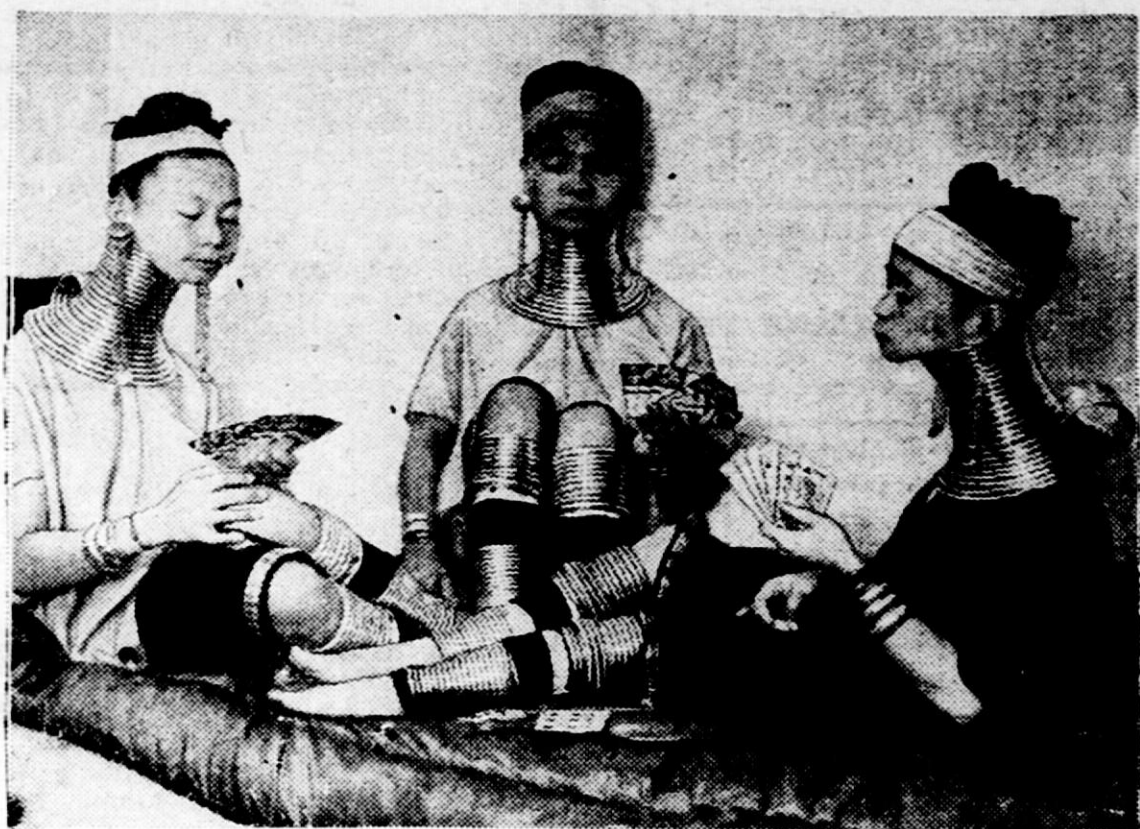
Praška domača mast

CISTI IN ZDRAVI RANE

DOBI SE V VSEH LEKARNAH

Čudežna dežela med Burmo in Indijo

Življenje, šege in običaji napolnjeni divjih plemen — Moški se navdušujejo samo za lov, boj in popivanje

Tako so lepote z najkrajšimi ženskimi krili na svetu

Med Burmo in Indijo leži največji strnjeni pragozd Indije in najbrž tudi vse južne Azije. Tropični pragozd te pokrajine deloma sploh še ni raziskan. Nešteta napolnjeni divja plemena žive tu še neodvisno življenja sredi bujnega rastlinskega in živalskega kraljevstva v raznolikosti in pestrosti, kakršne menda ni mogoče najti nikjer drugod na svetu. Med preprogo drobnega planinskega cvetja vzhodne Himalaje in mangrovih močvirij ob puščavi Arakani se vleče mogočna indijska fronta preko desetih stopinj širine. Toda ta fronta je tako močna kakor njeno najsihibkeje mesto. Govorimo lahko celo o dveh. Prvi je 600 m visoki prelaz, ki veže dolino Hindvin z Imfalom, prestolico kneževine Manipur. Drugi je pa 800 m visoki prelaz Patkaj, zveza med dolino Irawady in Brahmaputra. Nekaj manj kakor 100 let je tega, ko so se pomikale burmske čete preko teh dveh prelazov proti Manipuru in gornjemu Asamu, kjer so se borile v drugi burmsko angleški vojni proti Angležem. Zdaj pa sledi njih stopinjani Angleži.

Karavanska pot preko prelaza Patkaj vodi od Moaunga blizu najsevernejše točke burmske železnice preko pokrajin Jadeit in Anber v dolini Hukaung, kjer zbirajo ob njenih pobočjih Kačini gumi, z divje rastočega indijskega gumovnika. Globlje v zgodovini živijo še nosorogi, divji bivolci in sloni. Fazani vrste argus s svojimi orjaškimi perutnimi peresi in čopkastimi glavami se spreteljavajo od veje do veje. Tropični drozgi se dvigajo do 3000 m visoko in označujejo bližajočo se noč. Ko pa leže noč na pragozd, priliježe iz svojih skrivališč leopardi in tigri, priplazi se najnevarnejša in najhitrejša do 5 m dolga črna kraljevska kobra preko pritikavkih mimoz.

Na severu se dvigajo gorski grebeni visoko pod nebo in prehajajo v mogočno z večnim ledom in snegom pokrito gorovje vzhodne Himalaje. Čisto gori, kjer veže ozka steza Sadijo z vzhodnim Tibetom, vzpenjajo se na dobrih 4000 m visoke gorske prelaze, žive menihi s svojimi zvestimi spremljevalci bernardinci. Menihi pomagajo romarjem in turistom, če jih zaloti med potjo snežni vihar, ali če so v nevarnosti, da bi morali v tej velegorski samoti umreti od lakote.

V tem svojevrstnem prehodnem svetu živijo tudi čudni ljudje. Sami se imenujejo »judje«. To so Kačini, tibetsko-burmški narod, ki je prodril v davnih časih s silnim zamahom z gora doli globoko v dolino reke Irawady in tja preko v pokrajini Bhamo in Večina ter izpodrinil Sane in Burmance. Kačini so pristaši sistema krvnega davka. Če so pripadniki drugega plemena ali samo druge naselbine umorili enega izmed njih, so morali pripadniki dotičnega plemena ali naselbine plačati odškodnino v obliki rude, dragih kamnov, živih ali celo sužnjev. Če tega niso storiili, je bil maščevan umorjen s protumorom in požigom. Še leta 1890. se je lahko zgodilo, da je lahko proglašilo plemo Kačinov iz okolice Bhamo vsakega prebivalca tega pristaniškega mesta ob reki Irawady in sploh vsakogar, ki je živel posredno od tega mesta, za svojega dolžnika.

Kačini imajo tudi svojevrsne nazore o sorodstvenih razmerah. Moški se ne sme poročiti z žensko enakake rodbinske imena. Moški tudi ne more vzeti za ženo

hčerke svojega strica po materini strani. Za poroko se zahteva pristanek ženinih in nevestinih roditeljev. Če tega ni, ne velja zveza za zakon, niti če so se rodili iz nje otroci. Take žene se pa prav lahko omože, če so njihovi ljubčki pripravljeni poslati si druge. Mnogoženstvo je pri Kačinih dovoljeno. Redki so pa primeri, da bi se mož drugič oženil. V nevarnosti je itak, da dobi drugo ženo. Po starem običaju prevzame namreč najstarejši brat ženo svojega umrlega brata. Do konca preteklega stoletja je bilo pri Kačinih še splošno v navadi prodajati neubogljive otroke za kazen kot sužnje.

Južno od pokrajine, kjer žive Kačini, se razprostira domovina Nagov. Tam stoji neštete dolme (predzgodovinski spomeniki) o katerih trdijo Nagi, da so jih postavili pritikavci, ki so jahali zajce in ježe. Za-

Lasje in starost

Da lahko iz osivelosti las sklepamo, da izvirajo od starejših ali mlajših ljudi, je že davno znano. To pa ni vedno zanesljiv dokaz, kajti znani so tudi primeri, ko osive človeku lasje že v mladosti. Norveški zdravnik dr. Hirden v Oslu je odkril postopek, po katerem lahko iz enega samega lasu zanesljivo sklepa, koliko je dotični človek star. O svojem odkritju je predaval v norveški zdravniški akademiji. Las se namoči v ambró, vsebuječo raztopino, da se razkroji. Pri tem se pokaže, da odgovarja proces razkroja lasu časovno točno starosti dotičnega človeka. Lasje mladega človeka se razkrojuje hitreje kakor starega. Na podlagi dosedanjih poskusov je prišel dr. Hirden do zaključka, da lahko povsem točno ugotovimo na podlagi enega samega lasu starost ljudi v 90% vseh primerov.

Trajno kodranje

staro že 3000 let

Takozvano trajno kodranje las, ki je zdaj tako priljubljeno in razširjeno v ženskem svetu, ni noben nov izum. To nam potrjuje odkritje arheologa Byrona de Proroka v Jemenu. Najstarejši trajni kodri na svetu so na glavi neke arabske mumije iz sicer neke princese, ki je umrla približno 1000 let pred Kristusom stara komaj 30 let. Njeni lasje so bili po naravi črni, a princesa se jih je rdečkasto barvala. Proučevanje mumije je pokazalo, da je šlo v tem primeru za neke vrste trajno nakodranje las. Arabska princesa, pokopana v grobnici vsekani v skalo, je imela na sebi dragocena oblačila. V njeni grobnici so našli vse kar so uporabljali že v pradavnih časih ženske visokega rodu za svoje lepoticenje: dragocene srebrne posode s kremami in esencami, pincete, škarjice za nohte in bronasto ogledalo.

Potomci v tretjem pokolenju

V dolini reke Lsel ob vznožju Grossenedigerja (3660 m) stoji gorska vas Prägraten, kamor prihajajo vsako leto letoviščarji iz vseh krajev Nemčije. Vas šteje 830 prebivalcev, med njimi 340 otrok izpod 14 let. 60 odraslih v starosti nad 70 let, in 430 v starosti 14 do 70 let. Najstarejša vaščan-

inimivo je, da trdijo nekaj podobnega o prebivalcih severozapadnega Kavkaza Abhazji o odnotnih dolmah. Pod pogorjem Pataj in Alakansko obalo se razprostira velika domovina činskih narodov, ki se dele na Lušaje, Bandšoje, Manipure, Khame, Sokte, Pankhu, Lai, Tašon, Cimboke, Syine, Cime, Yinde in še mnoga druga plemena. Vsi tu govorijo tibetansko burmske jezike. Čini so veliki prijatelji opojnih pijac. Najraje pijejo zelo močno žganje, ki ga kuhajo sami. Ob najmanjši svečanosti se ga nalezajo do nezvesti. Njihovi »balkoni« pred stavbami na kolesih so zavarovani z močnimi ograjami, kar je tudi potrebno, ker bi se sicer marsikateri stanovalec teh primitivnih bivališč prekučnil na tla. Močno žganje in pivo kuhajo iz stročnic. Njihove žene pa zelo rade vlečejo pipe. Ne gre pa pri tem za kaj, temveč za proizvajanje nikotinske vode, ki jo rabijo moški za grgranje. To jim služi za nadomestilo žvečenja tobaka.

Skoraj vsak Čin ima svojo puško in si sam izdeluje smodnik. Pri njih se dobe še muzejski predmeti, stari do 150 let, ki so pa še vedno v rabi. Deviza moških je lov, boj in popivanje. Čeprav mnogo pije, dočakajo večinoma visoko starost. Čini so visoki, slohki postav v popolnem nasprotju s svojimi ženami. Le te niso posebno lepe. Če pa so že, so njihovi obrazi tako točvirani, da ne pride nobenemu moškemu sednega plemena na misel ugrabiti tako lepotic. Činske žene nosijo v nasprotju z ženami večine drugih plemen Burme kratka krilca. Od severa proti jugu so ženska krilca vedno krajša, dokler ne dosežejo v okolici Manipura samo še dolžine 20 cm. Vsak Čin ima lahko več žen. Za vsako pa mora obdelovati odgovarjajoči kos polja. Če vprašamo Čina koliko ima žen, stopi iz svoje kolibe in presteje najprej njive, potem ti pa odgovori. Zdaj, ko je prihrumela burma vihra tudi na to čudežno deželo med Burmo in Indijo Katčini, Nadi in Čini ob svojih taboriških ognjih ne bodo več pripovedovali svojim otrokom skrivnostnih legend o pritikavcih, ki so jahali ježe, temveč o belih orjakihi, prodirajočih skozi pragozd liki prikazni.

ka je Margareta Unterwurzacher, stara 87 let. O svojem življenju ne govori rada, češ da na njem ni nič posebnega.

Njena roditelja sta imela 13 otrok, 11 hčera in dva sina. Šele po deveti hčeri se je rodil prvi sin. Leta 1881 se je poročila ter rodila svojemu možu tri hčere in tri sinove. Dva sta padla med prvo svetovno vojno, tretji se je pa ponesrečil v rudniku. Izmed njenih hčera se jih je poročilo samo šest, ki imajo 200 živčih potomcev.

Obvezno delo v švic

V švic so uvedli obvezno delo za vse moške in ženske prebivalce v starosti od 16 do 20 let. Namen tega ukrepa je zagotoviti poljedelstvu dovolj delovnih moči. Po sklepu zveznega sveta z dne 28. maja 1942 so podvrženi obveznemu delu tudi vajenci in vajenke. Vsi delodajalci, izjemski kmetovalci, morajo takoj prijaviti vso pri njih zaposleno mladino v starosti od 16 do 20 let.

Take so ženske

Ženske kramljuje v družbi. — No, kaj takega! Kdo bi si bil mislil, da se bo naš notar tako nenadoma zaročil! In nihče ni slutil, da si bo izbral lekarnarjevo hčerko iz bližnjega trga.

— No, ali je vsaj lepa in bogata? — bi rada vedela gospa sodnikova.

— Kaj še, ne eno ne drugo. — odgovori gospa profesorjeva.

— Morda ima pa dobre zveze. — meni gospa ravnateljeva. — To je zdaj zelo koristno.

— Ne, tudi zvez nima nobenih.

— Potemtakem pa res ne razumem, zakaj si je izbral prav njo.

Kar se oglasi mlada dama in pravi smeje: — Morda si jo je pa izbral iz ljubezni, draga dame.

Pismo, ki je hodilo 28 let

Neki trgovec v Solbadhallu okraj Innsbruck je prejel te dni pismo, ki je bilo oddano na pošto 1914. v Halleu pri Salzburgu. Pisec je odrinil leta 1914 k vojakom in je že v pričetku prve svetovne vojne brez sledu izginil. Po 28 letih je njegovo pismo končno doseglo naslovljenca.

Vodstvo po umetniški razstavi

Miha Maleš: Pristanišče (olje)

KIPARJA FRANCETA GORŠETA in SLIKARJA MIHE MALEŠA bo v nedeljo, 15. t. m. ob 11. uri v Jakopičevem paviljonu. Vodil bo akad. slikar prof. Mirko Šubic. Ker je naše občinstvo, ki tako živo spremlja pojave v slovenski umetnosti, pokazalo že pri prvih dveh vodstvih toliko pozornosti tej zanimivi razstavi, zato tem-

bolj opozarjamo vse ljubitelje naše umetnosti, naj se udeležijo v nedeljo vodstva v čim večjem številu! Opozarjamo tudi vse imetnike permanentnih vstopnic na vodstvo. Pazite na številke vstopnic — izmed vsakih 50 bo izžrebana po ena umetnina, ki je na ogled v razstavnih prostorih!

Zemljepisna križanka

Gorevja in gore (I)

1	2	3	4	5	6	7	8
9						10	
11					12	13	
14	15		16		17		
18					19		
20				21	22		23
24	25				26		
27				28		29	
30			31	32		33	34
35			36		37		
38	39					40	
41				42			
	43	44				45	
	46				47		48
49				50			
51				52		53	
54				55	56		57
58							

Besede pomenijo

Vodoravno: 1. gora v Triglavskem pogorju (2541 m), 9. gora v Kamniških planinah (2062 m, nad Solčavo), 10. pesnitev, 11. predlog, 12. moči, jakosti, 14. gora v Dalmaciji, 17. krtica za bivošo valuto, 18. industrijski kraj pod Pohorjem, 19. osebni zaimek (množ.), 21. časovni veznik, 23. sredi lana, 24. najvišja gora na svetu, 27. svetopisemska oseba, 28. krajevni prisoj, 30. nesamosojna afriška država, 33. ime za več gora v planinah nad Bohinjem, 35. nikalnica, 36. vinorodno gričevje na Štajerskem, 38. svetopisemska oseba, 40. sredi mape, 41. španski narodni junak (iz bojev proti Arabcem), 42. gora na Štajerskem, na jugovzhodnem koncu Pohorja, 43. svetopisemska oseba, 46. božanstvo ljubezni v mitologiji Rimljanov, 47. najvišja gora v Zasavju (1219 m), 49. dijaška označba za slab red, 50. gora severno nad Bohinjsko Bistrico (1482), 51. lepa izletna točka na Jezerskem pod Kočno, 53. glavna hrana

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 13. junija ob 17.: Romeo in Julija, Red A.
Nedelja, 14. junija ob 17.30: Šola za žene, Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol, Ponedeljek, 15. junija: Zaprt.

Opozorjamo na nedeljsko uprizoritev Mollerove petdejske komedije: »Šola za žene«. Ker so bile vse nedeljske predstave te uprizoritve doslej razprodane, opozarjamo občinstvo, naj si pravčasno nabavi vstopnice. V glavni vlogi Edvard Gregorin. Režiser in inscenator: inž. B. Stupica.

OPERA

Sobota, 13. junija ob 16.30: Carmen, Red B. Gostovanje Elze Karlovčeve.
Nedelja, 14. junija ob 15.: Evgenij Onjegin, Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.
Ponedeljek, 15. junija: Zaprt.

D. Du Maurier:

Prva žena

Roman

Tudi če se ustavim v gostilni kraj ceste na kosilo in stopim v temno, neznano čumnato, da si umijem roke, če se dotaknem neznane kljčke, če vidim tape-to, ki v kosih pada od zidu, če se pogledam v smešnem, razpokanem zrcalcu nad umivalnikom: vse to je moje, je vsaj za tisti trenutek moja last. Poznavam se. To je sedanost. Minulosti in prihodnosti ni. Tu sem, umijam si roke, in razpokano zrcalo mi kaže mojo sliko tako rekoč lebdečo v času: to sem jaz, ta trenutek ne bo minil.

In potem odprem vrata in stopim v obednico, kjer sedi on za mizo in me čaka, in obide me, kakor da sem šla ta čas dalje proti neznani usodi, čeprav samo za korak. Smehljiva se drug drugemu, izbirava jedi, pomenkujeva se o tem in onem, ali — tako pravim sama sebi — nič več nisem tista, ki ga je zapustila pred petimi minutami. Tista je ostala zadaj. Druga sem, starejša in zrelejša.

Ondaj sem čitala, da je dobil hotel »Côte d'Azur« v Monte Carlu »novo ravnateljstvo« in drugo ime. Sobe so na novo urejene, vsa opravila je prenovljena. Stanovanja Van Hopperjeve v prvem nadstropju morda vobče več ni. Morda ni več niti sledu o sobici, ki sem jo imela. Tisti dan, ko sem klečala na tleh

in se ubijala s ključavnico pri kovčegu, ki se ni hotel zapreti, sem vedela, da se nikoli več ne vrnem.

S tem, da je ključavnica vresnila, je bil doživljaj končan. Pogledala sem skozi okno in zazdela se mi je, da obračam list v albumu za fotografije. To morje in te strehe niso bile več moje. Bile so večrajšje, spadale so v preteklost. Sobe so imele brez najnižih reči zapuščenost; nekam lačne so bile videti, kakor bi nestrpnost čakale najinega odhoda, da sprejmejo nove goste, ki bodo jutri stopili na najino mesto. Zunaj na hodniku so se stali težki kovčegi, zaklenjeni in povezani z jermeni. Drobnost prtljage je bilo treba še pozapreti. Moški za papir so kar stekali od obilice zavrnjenih reči: polpraznih steklenic z zdravili, posodic za lepotic, strganih pisem in računov. Predali so zevali na pol odprti, pisalna miza je bila kakor gola.

Tisto jutro, ko sem ji pri zajtrku nalivala kavo, mi je bila gospa Van Hopper vrgla pismo. »Helena se v soboto vkrca za New York,« je dejala. »Nancyji, njeni mali, grozi vnetje slepiča. Poslali so ji kablogram z nasvetom, naj se vrne domov. In tako sem se odločila, da odpotujem tudi midve. Sicer pa sem Evrope še sita, in jeseni tako lahko prideva nazaj. Ali se vam misel, da boste videli New York, ne zdi imenitna?«

Meni se je zdelo hušja od ječe. Nekaj moje prepačenosti mi je moralo biti zapisano na obrazu, kajti gospa je najprej osuplo pogledala, potem pa nejevoljno mrdnila z obrazom. »Kak čuden otrok ste. Nikakega zadovoljstva ne kažete. Res vas ne razumem. Kaj ne veste, da se v Ameriki dekle v vašem

položaju lahko zabava na vse pretege, čeprav nima sredstev? Našli boste fantov in razvedril, kolikor jih boste hoteli. Lahko si zberete svojo lastno prijateljsko družbo in ne bo vam treba biti zmerom meni na voljo kakor tu. Mislija sem, da vam ni nič do Monte Carla!«

»Zdaj sem se ga že privadila,« sem potrto odgovorila. Srce mi je bilo polno tesnobe.

»Nu, torej se boste morali privaditi New Yorka,« eva. Skušali bova dobiti isti parnik kakor Helena; to pomeni, da morava takoj zamenjati vozna listka. Skočite dol v pisarno in recite tistemu mlademu uradniku, naj pokaže malce razumevanja. Oh, dan bo tako poln dela, da se ne boste utegnili žalostiti nad odhodom!«

Zlobno se je zasmejala, zmečkala cigareto na krožniku za maslo in stopila k telefonu, da pokramlja s prijatelji.

Nisem se upala takoj v pisarno. Šla sem v kopalnico, zaklenila vrata, sedla na plutovinasti podnožnik in se prijala za roko. Odhod je bil torej tu. Vse je bilo končano. Jutri bom sedela v spalnem vozu in kakor kakšna hišna držala na kolenih torbico z dragulji in potni ogrtač gospe Van Hopperjeve; ona pa bo v tistem strašnem kluboku z velikanskim peresom, zavita v svoj krzneni plašč, ki jo dela še manjšo, sedela meni nasproti. Umivali si bova obraz in roke ter izplakovali usta v soparni celici z nenehoma cvilečimi vrati, z vodo, ki pljuska v kotliču, z mokrimi brišci, s milom, ki se ga drži tuj las, in z neogibnim napisom na steni: »Sous le lavabo se trouve un vase«; in vsak poskok, vsako bobne-

nje vlaka, ki bo tuleč drevil po tračnicah, me bo opominjalo, da se s slehernim miljo bolj oddaljujem od njega, ki sam in brezbrizen, na nič ne misleč, sedi v hotelskem restoranu.

Morda ga bom še utegnila pozdraviti v prehodu, preden se odpeljeva. Zaradi gospe Van Hopperjeve se bom morala posloviti hitlastno in kradoma: kratak molk, nasmeh, besede kakor »Da, pisali mi boste, kakopak?«, »Nisem se vam še utegnila dovolj zahvaliti za vašo ljubeznivost.« »Tiste fotografije mi morate poslati.« »Pa vaš naslov?« in »Oh, pošljem vam ga«. In potem si bo prižgal cigareto, kar tako slučajno, morda bo poprosil mimogredečega natakarja za vžgalico, med tem ko bo v meni utripala misel: »Še štiri minute in pol. Nikoli več ga ne bom videla.«

Kajti odhajala sem, vsega je bilo konec; ničesar več si ne bova imela povedati, spet bova tuja, dve bitji, ki se srečata poslednjič na svetu, čeprav mi bo srce bridko plakalo in klicalo: »Tako rada te imam. Strašno sem nesrečna. Nikoli še nisem živela dni, kakršni so bili ti, in nikoli več jim ne bom učkala enakih.« Toda obraz mi je drevenel v posiljenem, spakljivem smehljaju, in moj glas bo govoril: »Poglejte, kako smešen je tistile stari gospod — kdo neki je? Najbrže novodošlec...«, in tako bova zapravljala poslednje trenutke s tem, da se bova norčevala iz tuja, ker bova tudi sama že tuja drug drugemu. »Upam, da bodo fotografije dobro uspele«, ponavljaj zbegani glas, in »Da, tista na trgu mora biti dobra, svetloba je bila baš prava«. A kaj meni mar, čeprav bi bila fotografija črna in neostro? To bo zadnji trenutek, trenutek najinega slovesa.